

Panteia

Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

Evaluatie onderzoek Oranje Fonds

Rapport

Zoetermeer
3 Oktober 2014

Zoetermeer, 3 oktober 2014

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Leeswijzer	5
1.2	Achtergrond van het onderzoek	5
1.3	Doel van het onderzoek	5
1.4	Onderzoeksvragen	6
1.5	Aanpak van het onderzoek en onderzoeksmethodiek	7
1.6	Steekproef	9
1.7	Algemeen	10
2	Samenvatting en conclusies	11
2.1	Samenvatting	11
2.2	Ontwikkelingen en issues	13
2.3	Aanbevelingen	16
3	Resultaten interviews stakeholders	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Beeld van het Oranje Fonds	19
3.3	Maatschappelijke ontwikkelingen en issues voor het Oranje Fonds	22
3.4	Evaluatie missie	23
4	Resultaten Groepssessies	25
4.1	Inleiding	25
4.2	Beeld van het Oranje Fonds	25
4.3	Evaluatie van de praktijk van het Oranje Fonds	28
4.4	Missie en waarden en operationalisering daarvan	32
4.5	Ontwikkelingen en ideeën voor de nabije toekomst	34
4.6	Vrienden	35
5	Resultaten kwantitatief onderzoek	39
5.1	Aanvragers	39
5.2	Ex-aanvragers	65
5.3	Vrienden	68

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In opdracht van het Oranje Fonds te Utrecht heeft Panteia B.V. te Zoetermeer een evaluatie onderzoek uitgevoerd. Dit rapport geeft een weergave van de uitkomsten en conclusies van dit onderzoek.

In dit eerste hoofdstuk wordt het doel en de aanpak van het onderzoek beschreven. Het tweede hoofdstuk bevat een integrale samenvatting van de resultaten van het onderzoek, de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

Vanaf hoofdstuk 3 wordt een gedetailleerde beschrijving gegeven van achtereenvolgens: de resultaten van de expertinterviews met stakeholders, de uitkomsten van de groepssessies met verschillende typen belanghebbenden (directeuren welzijnsinstellingen, medewerkers programma's, aanvragers -regulier en in kader campagnes- en Vrienden). Het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 5) bevat de resultaten van het kwantitatieve deel van het onderzoek, dat onderverdeeld is in aanvragers, ex-aanvragers en Vrienden.

1.2 Achtergrond van het onderzoek

Bij het Oranje Fonds is een proces opgestart dat tot doel heeft om beleidsplannen te ontwikkelen voor de toekomst. De huidige beleidsperiode loopt tot 2015. Het gaat om de periode daarna.

Mede in dit kader wil het Oranje Fonds een brede evaluatie van hoe het Fonds wordt ervaren, inclusief het beleid, werkwijze/aanpak en keuzes die worden gemaakt. Met behulp van onderzoek dient in kaart te worden gebracht wat stakeholders en achterban van het Oranje Fonds vinden, als basis om conclusies te trekken voor de komende beleidsperiode. Belangrijk uitgangspunt is dat er voldoende draagvlak moet zijn voor de toekomstige initiatieven van het Oranje Fonds.

1.3 Doel van het onderzoek

Het doel van het evaluatie onderzoek is gebaseerd op de centrale vraag: 'Doet het Oranje Fonds de goede dingen op de goede manier?' en is verder als volgt geformuleerd:

- Hoe wordt het beleid van het Oranje Fonds en de uitwerking daarvan door de relevante doelgroepen geëvalueerd, in het bijzonder als het gaat om de volgende onderwerpen:
 - Communicatie en fondsenwerving
 - De activiteiten (projecten, de inhoud)
 - Ondersteuning (financieel, kennis, contacten leggen)
 - Processen, werkwijze?
- In hoeverre dragen het beleid en activiteiten op de genoemde onderwerpen bij aan de missie van het Oranje Fonds: het versterken van de betrokkenheid in de samenleving door sociale samenhang en sociale participatie te bevorderen?
- Wat is het draagvlak voor het beleid van het Oranje Fonds en de keuzes die hierin gemaakt worden bij de onderscheiden doelgroepen; wat draagt bij aan een positieve waardering en waar ziet men eventuele knelpunten?
- Op welke ontwikkelingen zou het Oranje Fonds meer of juist minder moeten inspelen in de ogen van belanghebbenden?

In het algemeen dient het onderzoek input op te leveren voor het maken van beleidskeuzes voor het beleidsplan dat vanaf 2015 zal worden gehanteerd.

In genoemd kader is niet alleen aandacht besteed aan wat men wel of niet goed vindt gaan of vindt passen bij het Oranje Fonds, maar ook nadrukkelijk gekeken naar behoeften, wensen en ideeën van stakeholders/achterban. Inzicht hierin kan helpen om het beleid optimaal af te stemmen op de doelgroepen. Hiermee wordt ook het draagvlak voor de toekomstige activiteiten van het Oranje Fonds ondersteund.

1.4 Onderzoeksvragen

De onderwerpen zoals genoemd bij het doel van het onderzoek vormen de kapstok voor de uitwerking van de onderzoeksvragen (die per onderscheiden doelgroep of subdoelgroep kunnen verschillen) en de uiteindelijke output van het onderzoek.

Onderstaand volgt deze lijst met onderzoeksvragen.

De onderzoeksvragen zijn verder uitgewerkt in de gesprekspuntenschema's en vragenlijsten die gehanteerd zijn in het onderzoek.

Algemeen

- Hoe is men in contact gekomen met het Oranje Fonds?
- Aanleiding voor dit contact (of redenen om geen contact op te nemen; eventuele belemmeringen)?
- Aard van de contacten die men nu heeft of onlangs heeft gehad?
- Waardering van de contacten (als men eventueel afgewezen is, ook gevoelens over de afwikkeling hiervan)?
- Algemeen beeld van het Oranje Fonds; bekendheid met de missie; hoe zou men deze zelf omschrijven?
- Voor welke waarden staat het Oranje Fonds; relevantie van deze waarden?
- Voor welke waarden zou het Oranje Fonds, vanuit de optiek van de ondervraagde, nog meer kunnen staan; relevantie van deze waarden?
- Bekendheid met wat het Oranje Fonds doet (spontaan en geholpen)?
- Onderscheid ten opzichte van andere (soortgelijke) fondsen; met welke fondsen wordt het Oranje Fonds het meest geassocieerd, waarin is het Oranje Fonds anders?
- Waardering van wat het Oranje Fonds doet; wat in positieve zin, wat in negatieve zin; wat moet blijven, wat kan beter/anders?
- Heeft men het Oranje Fonds ooit aan anderen aanbevolen? (Zo ja, op welke manier, waarvoor en wat heeft men benadrukt)?

Communicatie en fondsenwerving

- In hoeverre is men bekend met communicatie van het Oranje Fonds; indrukken en waardering daarvan?
- In hoeverre is communicatie al dan niet een reden geweest voor het opnemen van contact met het Oranje Fonds; redenen wel en niet?
- Eventuele verbeterpunten; wanneer zou het Oranje Fonds nog meer aanspreken; wat moeten ze dan doen?
- Wat is de aanleiding geweest om Vriend te worden en te blijven bij het Oranje Fonds? Wat spreekt Vrienden het meest aan bij het Oranje Fonds?

Inhoud, missie en ontwikkelingen

- Behoeften en wensen die men heeft als het gaat om de ondersteuning door het Oranje Fonds (o.a. financieel, advies/kennis, contacten/netwerken)?
- Activiteiten die tot de kern van de taken van het Oranje Fonds behoren; taken die daar min of meer buiten vallen?
- Mening en waardering over de missie van het Oranje Fonds?

- Mening en waardering over de 3 pijlers van de missie van het Oranje Fonds: diversiteit, actief burgerschap en sociale samenhang in de buurt?
- Wat mist men eventueel als mogelijke invulling/activering van de missie; wat zou hier nog meer onder kunnen vallen?
- Ontwikkelingen in de samenleving die men associeert met de missie van het Oranje Fonds; ontwikkelingen waar het Oranje Fonds meer aandacht aan zou moeten geven en ontwikkelingen die minder/geen aandacht behoeven?

Ondersteuning en proces (operationeel)

- Op welke wijze wordt men door het Oranje Fonds ondersteund?
- Waardering van deze ondersteuning (o.a. financieel, advies/kennis, contacten/netwerken)?
- Met wie heeft men contacten (functie), frequentie en waardering?
- Waardering en eventuele verbeterpunten ten aanzien van:
 - De werkwijze van het Oranje Fonds (algemeen)
 - Deskundigheid
 - Efficiency
 - Bereikbaarheid
 - Toegankelijkheid
 - Duidelijkheid, transparantie
 - Wijze van verantwoording?

1.5 Aanpak van het onderzoek en onderzoeksmethodiek

1.5.1 Inleiding

Het totale onderzoek betreft een combinatie van kwalitatief en kwantitatief onderzoek, voorafgegaan door 2 voorbereidende sessies bij het Oranje Fonds waarin verwachtingen verder zijn afgestemd, onderwerpen zijn uitgewerkt en onderzoeksdoelgroepen nader zijn bepaald. De aanpak van het onderzoek zelf kent de volgende elementen:

- Expert interviews met 17 stakeholders
- 5 groepssessies met respectievelijk:
 - Medewerkers programma's
 - Aanvragers campagnes
 - Vrienden
 - Reguliere aanvragers
 - Directeuren welzijnsinstellingen
- Kwantitatief onderzoek bij de volgende groepen:
 - Aanvragers (alle typen); on line
 - Ex-aanvragers; telefonisch
 - Vrienden; online en telefonisch

In het navolgende gaan we nader in op de kenmerken van de verschillende onderzoekselementen.

1.5.2 Expert interviews met stakeholders

Diepte-interviews met relaties (stakeholders) van het Oranje Fonds zijn een belangrijke bron van inzicht in hoe het Oranje fonds nu wordt ervaren en wat men er in de toekomst van verwacht.

Stakeholders kunnen ook gezien worden als 'experts' op het gebied van het werkterrein van het Oranje Fonds en de maatschappelijke context waarin het Oranje

Fonds opereert. Dit kan dus ook in dit opzicht belangrijke (nieuwe) inzichten opleveren.

De diepte interviews zijn gevoerd aan de hand van een lijst met gesprekspunten, welke is aangepast aan de voor de te ondervragen doelgroep relevante onderwerpen. Binnen het kader van de leidraad zijn de interviewers vrij in het formuleren van de vragen, zodat optimaal kan worden ingespeeld op het reactiepatroon van de respondent en er goed kan worden doorgevraagd.

De gespreksleidraad is met het Oranje Fonds afgestemd.

De gesprekstijd per interview bedroeg gemiddeld 60 minuten.

De gesprekken zijn bij voorkeur face-to-face met de respondenten gevoerd, op hun werkplek of eventueel een andere locatie en zijn digitaal opgenomen, zodat de interviewer zich kan concentreren op het gesprek en de respondent..

De interviews zijn afgenomen door de onderzoekers van het projectteam (Herman Bolle, Betty Noordhuizen, Mirjam Engelen); goed ingevoerd zijn in de specifieke materie is een belangrijke vereiste om de gewenste diepgang in de interviews te verkrijgen.

Indien het niet mogelijk was om de interviews met sleutelfiguren face to face uit te voeren zijn de interviews telefonisch afgenomen. Dit laatste geldt voor 5 van de 17 interviews.

1.5.3 Groepssessies

Belangrijke informatie over hoe het Oranje Fonds 'in het veld' wordt ervaren is gekomen van de organisaties die door het Oranje Fonds worden ondersteund.

Dit deel van het kwalitatieve onderzoek is uitgevoerd met behulp van groepsgesprekken met vertegenwoordigers van organisaties die verantwoordelijk zijn voor de contacten met het Oranje Fonds.

Redenen om hier voor groepsgesprekken te kiezen zijn de volgende:

- Deze vorm van onderzoek is uitermate geschikt om alles wat er leeft rond een bepaald onderwerp in de breedte te inventariseren; het is daarmee ook een heel efficiënte methode om factoren en aspecten die van invloed zijn op de evaluatie van het Oranje Fonds in kaart te brengen;
- Door interactie in de groep wordt een goed beeld verkregen van verschillende meningen en opvattingen die er rond een onderwerp bestaan, verschillende invalshoeken kunnen aan de orde komen en niet in de laatste plaats stimuleert men elkaar vaak tot nieuwe ideeën (de moderator speelt hierin ook een belangrijke, aanjagende rol).

Belanghebbenden van het Oranje Fonds hebben de groepssessies bijgewoond, via een gesloten tv-circuit of via een one way mirror. Voordeel hiervan is dat kan worden geprofiteerd van informatie 'uit de eerste hand'. Immers, we hebben het hier niet alleen over feitelijke, 'digitale' informatie, over wat er gezegd wordt, maar ook over de 'analoge' kant hiervan: hoe iets wordt gezegd, lichaamstaal, etc. Voor belangstellenden die de gesprekken hebben bijgewoond zullen de resultaten meer gaan leven, terwijl bovendien de gelegenheid bestaat inzichten te delen en gezamenlijk conclusies te trekken.

Overigens zijn de sessies ook op DVD vastgelegd.

De sessies werden geleid door de projectleider van het onderzoek aan de hand van van tevoren opgestelde lijsten met gesprekspunten, welke zijn afgestemd met het Oranje Fonds.

Deze vorm van het onderzoek sluit ook aan bij de doelstelling van het Oranje Fonds om organisaties met elkaar in contact te brengen en van elkaars ervaringen te laten leren. Het doel hiervan is in de setting van het onderzoek wel anders, maar 'van elkaar leren' kan hier ook als stimulans worden gebruikt om zo eerlijk en open mogelijk te zijn en zich niet belemmerd te voelen door meekijkers van het Oranje Fonds.

De sessies hebben elk 2 uur in beslag genomen.

1.5.4 Kwantitatief onderzoek

De onderzoeksresultaten moeten een betrouwbaar en representatief beeld geven van de onderzoekspopulatie. Enquêtes zijn geschikt om een groot aantal meningen te inventariseren, waarbij in de analyse onderscheid kan worden gemaakt naar verschillende groepen en relevante aspecten.

Voor de enquête zijn verschillende varianten van de vragenlijst ontwikkeld, geënt op de aard van de relatie met de verschillende doelgroepen en de wijze van afnemen van vragen (online of telefonisch). Bij de huidige relaties van het Oranje Fonds is naast het beeld van het Oranje Fonds vooral ingegaan op hun behoeften, verwachtingen, ervaringen, ontwikkelingen en de mogelijke verbeterpunten met betrekking tot het activiteitenportfolio en de dienstverlening/ondersteuning van het Oranje Fonds. Bij ex-relaties is vooral op zoek gegaan naar de diverse redenen die een organisatie kan hebben om geen contact op te nemen met het Oranje Fonds en mogelijke verbeterpunten die die redenen kunnen wegnemen.

En bij Vrienden is vooral ingegaan op de redenen om Vriend te worden en achtergronden van doneren, zoals de motivaties die men heeft om dit te doen.

1.6 Steekproef

Respondenten zijn allen door Panteia geworven op basis van door het Oranje Fonds aangeleverde adressenbestanden. De verdeling van de steekproef is per onderzoeksonderdeel als volgt:

- Expert interviews met 17 stakeholders
 - N=2 financiers/ donateurs
 - N=3 bestuursleden van het Oranje Fonds
 - N=7 uit de categorie samenwerkingspartners
 - N=3 uit de categorie overheden (gemeente, provincie, ministerie)
 - N=2 uit de categorie media
- 5 groepssessies met respectievelijk:
 - N=5 Medewerkers programma's
 - N=5 Aanvragers campagnes
 - N=3 Vrienden
 - N=8 Reguliere aanvragers
 - N=8 Directeuren welzijnsinstellingen
- Kwantitatief onderzoek bij de volgende groepen:
 - Aanvragers online: n=2243 totaal
 - Ex-aanvragers telefonisch: n=111
 - Vrienden; online en telefonisch: n=563, resp. n=111 (n=674 in totaal)

Voor verdere kenmerken van de steekproef wordt verwezen naar de beschrijving van de resultaten van de verschillende onderdelen van het onderzoek.

Voor het online onderzoek bij aanvragers en Vrienden is een uitnodiging voor deelname uitgegaan via alle door het Oranje Fonds aangeleverde emailadressen

(bestanden zijn wel eerst ontdebeld; er zijn vaak meerdere aanvragen ingediend door dezelfde persoon/organisatie). In het volgende overzicht zijn de gegevens over de respons van het online onderzoek bij aanvragers en vrienden weergegeven.

Overzicht respons

Groep	Aantal gebruikte adressen	Ongeldige adressen (bouncers)	Aantal completes	% completes	Aantal weigeringen	% weigeringen
Aanvragers	9496	867	2243	26%	61	<1%
Vrienden	4329	762	563	16%	25	<1%

De analyse van de non respons op het telefonisch onderzoek leert het volgende:

- In het algemeen is de non response op basis van de weigering om mee te doen met laag, met name bij de ex-aanvragers
- Specifiek bij ex-aanvragers geldt:
 - Bij ongeveer 25% van de gebelde personen blijkt wel sprake van een aanvraag de laatste 3 jaar (door de organisatie waar men werkt); deze zijn dus uitgesloten voor verdere deelname aan dit deel van het onderzoek
 - Er zijn geen aanwijzingen dat men om negatieve ervaringen met het Oranje Fonds niet mee wil doen
 - Een slechts zeer klein percentage (5%) wil niet mee doen vanwege geen tijd/geen zin
 - Wel is sprake van een relatief hoog percentage onbruikbare nummers (20%)
- Specifiek bij Vrienden geldt:
 - Enkel zijn geen Vrienden meer/hebben opgezegd (om financiële redenen)
 - Een wat hoger aantal geen tijd/geen zin, of überhaupt niet willen deelnemen aan een enquête (27%)
 - Maar hier is ook nauwelijks sprake van expliciet vermelde inhoudelijke bezwaren/negatieve gevoelens ten aanzien van het Oranje Fonds.

1.7 Algemeen

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van juli 2014 tot en met september 2014 en stond onder leiding van drs. Herman Bolle, senior consultant Marktonderzoek bij Panteia. Bij de uitvoering van het onderzoek zijn verder betrokken: drs. Mirjam Engelen (themaleider zorg/welzijn en werk/inkomen) en Ir. Betty Noordhuizen (senior projectleider Zorg en Welzijn).

De interviews met stakeholders hebben plaats gevonden van 23 juli tot en met 11 september 2014.

De groepssessies zijn op de volgende data en locaties uitgevoerd:

- Medewerkers programma's: 21 juli te Zoetermeer
- Aanvragers campagnes: 23 juli te Amersfoort
- Vrienden: 30 juli te Den Bosch
- Reguliere aanvragers: 30 juli te Den Bosch
- Directeuren welzijnsinstellingen: 2 september te Zoetermeer

De kwantitatieve onderzoeken zijn uitgevoerd in de perioden:

- Aanvragers online: half juli – eind augustus
- Ex-aanvragers telefonisch: 2^e week september
- Vrienden online: augustus
- Vrienden telefonisch: 1^e en 2^e week september.

2 Samenvatting en conclusies

2.1 Samenvatting

2.1.1 Inleiding

In opdracht van het Oranje Fonds heeft Panteia een uitgebreid evaluatie onderzoek uitgevoerd met als doel inzicht te verwerven in hoe het Oranje Fonds wordt ervaren, naar wat goed gaat en wat beter kan, dit mede met het oog op de plannen voor de toekomst. Het onderzoek is bij diverse doelgroepen, relaties van het Oranje Fonds uitgevoerd: stakeholders, directeuren van welzijnsorganisaties, aanvragers (regulier, programma's, campagnes), Vrienden en ex-aanvragers. Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van expert interviews (stakeholders), groepssessies (directeuren welzijnsinstellingen en de diverse typen aanvragers) en kwantitatief onderzoek (online bij de diverse groepen aanvragers, alsmede Vrienden en telefonisch bij Vrienden en ex-aanvragers).

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek integraal samengevat.

De uitkomsten van het onderzoek schetsen over alle relaties heen een uitermate positief beeld van het Oranje Fonds, zowel als het gaat om de uitstraling, de positionering, de performance (contacten, aanvragen, samenwerken), als de geldigheid van de missie en de activatie daarvan. Dit geldt ook voor ex-aanvragers: het gegeven dat ze de laatste jaren geen aanvraag meer hebben gedaan heeft weinig of niets te maken met negatieve ervaringen met het Oranje Fonds (wel kan de aanvraagprocedure een drempel zijn vanwege complexiteit of investering in tijd). Stakeholders kennen het Oranje Fonds, gezien het type relaties dat zij hebben met het Oranje Fonds, veelal meer van de 'binnenkant' en hebben soms meer kritische kanttekeningen bij het fonds, met name als het gaat om de afstand tussen de enigszins elitaire uitstraling van het fonds en de begunstigden (de doelgroep van het fonds). Terwijl er ook wel kritische opmerkingen worden gemaakt over de samenwerkingsverhoudingen. In het algemeen sluiten de stakeholders zich echter ook sterk aan bij het positieve beeld zoals dit naar voren komt bij andere relaties.

In het algemeen kan worden gesteld dat de deelnamebereidheid aan dit onderzoek zeer goed te noemen is. Dit geldt voor zowel de respons bij het kwantitatieve onderzoek als die bij het kwalitatieve onderzoek. Hieruit blijkt een hoge betrokkenheid bij het Oranje Fonds. Dit laatste bleek ook bij de reacties als men (om veelal situationele redenen zoals vakanties, andere afspraken en dergelijke) niet mee kon doen aan de sessies: dat vond men dan heel jammer.

De expertinterviews en groepssessies kenmerkten zich verder door een open houding van de respondenten en de wil om gehoord te worden.

2.1.2 Beeld van het Oranje Fonds

Door alle bij het onderzoek betrokken geledingen wordt positief tot zeer positief aangekeken tegen het Oranje Fonds. Dit beeld wordt bij allen gevoed door een goed gevoel bij het fonds en positieve ervaringen met het fonds. Uiteraard speelt een zekere afhankelijkheid van de ondersteuning van het fonds hierbij een rol (zonder het Oranje Fonds zouden projecten en dergelijke niet van de grond komen), maar we zien ook dat bij groepen die minder of niet afhankelijk zijn van het fonds, zoals de meeste stakeholders, Vrienden of ex-aanvragers, en ook afgewezen aanvragers, dat positieve beeld. De pijlers van dit beeld zijn zowel gevoelsmatig als inhoudelijk van aard:

- Positieve gevoelens en associaties betreffen vooral de 'persoonlijkheid' van de organisatie en de mensen die er werken: sympathiek, open, vriendelijk, toegankelijk, eerlijk, betrouwbaar, persoonlijk.
- Inhoudelijk houdt het Oranje Fonds zich met de 'goede dingen' bezig, doet het Oranje Fonds 'goed werk'. Men staat in het algemeen achter de activiteiten van het fonds (voor zover deze bekend zijn). En men vindt de thema's waar het Oranje Fonds zich mee bezig houdt 'goed gekozen'.

Uiteraard speelt het Beschermbaar een rol in het beeld dat betrokkenen hebben van het Oranje Fonds, maar deze is niet heel erg bepalend. Zeker bij de mensen 'uit het veld' is de associatie met het Koningshuis niet sterk, al wordt de rol van het Beschermbaar veelal wel gewaardeerd. Enerzijds speelt het Beschermbaar een belangrijke rol in de PR of 'de reclame' van het fonds of activiteiten zoals NLdoet en Kroonappels (zoals dit dan met name gezien wordt door Vrienden, stakeholders en directeuren van welzijnsinstellingen), anderzijds gaat er van het paar een sterk motiverende, waarderende en stimulerende werking uit.

Het Oranje Fonds staat vooral volgens de mensen 'in het veld' met beide voeten in de samenleving: weet wat er speelt, ondersteunt kleinschalige projecten in buurten, toont een hoge mate van betrokkenheid. Met name bij stakeholders komt naar voren dat er de nodige afstand kan worden gevoeld tussen het fonds en de doelgroep. Dit wordt onder andere gebaseerd op de betrokkenheid van het Koningshuis en de wat luxe of statige uitstraling van het gebouw waar het Oranje Fonds is gevestigd. Er zijn geen aanwijzingen dat dit echt werkelijk speelt bij de doelgroep (althans niet bij de werkers in het veld, de aanvragers). Ook van eventuele problemen in de beeldvorming door hoge salariskosten, overheadkosten of het vermogen van het fonds is nauwelijks sprake (sommige stakeholders hekelen mede in dit verband een artikel dat verschenen is in de NRC; men is het niet eens met de strekking van dit artikel).

2.1.3 Positionering

Het Oranje Fonds heeft een duidelijk onderscheidend beeld ten opzichte van andere fondsen. Het is een vooraanstaand fonds met een zekere allure (mede dankzij het Beschermbaar) en is sterk geprofileerd als hét fonds voor projecten in het kader van sociale samenhang en participatie. Andere fondsen lijken een wat minder geprofileerd of breder beeld te hebben. Het Oranje Fonds wordt nog het meest vergeleken met het Skanfonds en VSBfonds.

Voorts wordt het Oranje Fonds bij uitstek gekoppeld aan kleinschalige, buurtgerichte projecten. Dit is mede het gevolg van de uitstraling van NLdoet en Burendag. Professionals uit de sector wijzen in sterkere mate op de expertise en deskundigheid die binnen het Oranje Fonds is opgebouwd, op basis waarvan medewerkers van het Oranje Fonds goed in staat zijn om mee te denken, een klankbordfunctie te vervullen en adviezen te geven. Hierin onderscheidt het Oranje Fonds zich ook van vele andere fondsen en instellingen. Men verwacht geaccumuleerde kennis bij het Oranje Fonds die het mogelijk maakt om betere keuzes te maken als het gaat om methodieken in de aanpak van projecten. In de praktijk lijkt het nog niet merkbaar dat de uitkomsten van evaluaties van projecten naar de praktijk terugvloeien, gegeven de sterke vraag die hiernaar bestaat: wat zijn de 'best practices?'. Dit terwijl de 'effectmetingen' van het Oranje Fonds door diverse goed ingevoerde stakeholders juist als een onderscheidend element in het beleid van het Oranje Fonds worden bestempeld.

2.1.4 Performance

In het algemeen zijn aanvragers (zeer) tevreden over de wijze waarop contacten met het Oranje Fonds verlopen, alsmede met de aanvraagprocedures. Men is te spreken over de laagdrempeligheid en flexibele afhandeling. Wel bestaat er de nodige teleurstelling bij afwijzingen die soms doorspeelt in de beoordeling van de manier waarop dit gebeurt, maar het lijkt hier eerder te gaan om incidenten dan om structurele problemen.

Niettemin bestaan er wel enkele knelpunten:

- De aanvraagprocedure (met name voor reguliere projecten of in het kader van programma's) zijn met name voor kleine organisaties complex en tijdrovend. Hulp of begeleiding hierbij is niet altijd voorhanden. Dit probleem kan nijpender worden als meer professionals bij dit soort instellingen worden weggesaneerd
- De aanvraagprocedures zijn juist voor de doelgroepen zelf (waar de projecten voor bestemd zijn en waar de initiatieven vandaan kunnen komen) te moeilijk (door onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal of de praktijkgerichtheid).

Voorts blijkt dat het hebben van goede contacten bij het Oranje Fonds helpt bij het tot stand brengen van een goede aanvraag. Het lijkt een goed middel om teleurstellingen achteraf te voorkomen.

2.1.5 Missie en activatie

In het algemeen wordt de missie van het Oranje Fonds omarmt, men kan zichzelf en het Oranje Fonds hier goed in herkennen. Mede in het kader van de transitie in de zorg wordt de missie echter ook vaak meer als voorwaardelijk gezien (als een middel) dan als doel. Men ziet dan doelstellingen zoals 'voor elkaar zorgen', of 'elkaar helpen' als een adequatere verwoording van waarom het gaat.

Alhoewel men zich soms wat moeilijk voor kan stellen wat sommige programma's of campagnes met de missie van het Oranje Fonds te maken hebben, geldt in het algemeen dat geen enkele activiteit als niet passend wordt beoordeeld. Er kan dan ook niet worden geconcludeerd dat op basis van de behoeften bij de doelgroep bepaalde programma's of campagnes minder aandacht zouden moeten krijgen. Eerder vindt men dat het Oranje Fonds zou moeten kijken naar projecten voor groepen die het fonds mogelijk nog niet bereikt (aan de onderkant van de samenleving, buiten het maatschappelijk middenveld), zoals mensen die het financieel moeilijk hebben, verslaafden, mensen met een GGZ problematiek, gedetineerden; soms ook wel aangeduid als "mensen die een minder mooi plaatje opleveren".

Belangrijk vindt men verder dat de basis voor continuïteit, de duurzaamheid van projecten wordt versterkt. Dit is voor alle bij het onderzoek betrokken groepen een zeer belangrijk issue, zeker nu financiële ondersteuning/opvolging vanuit de overheid minder wordt. Vaak wordt geopperd dat het Groeiprogramma, Zomerscholen of 'mentoring' hier een belangrijke rol in zouden kunnen spelen.

2.2 Ontwikkelingen en issues

2.2.1 Inleiding

In deze paragraaf gaan wij in op de belangrijkste ontwikkelingen en issues die in het onderzoek naar voren komen en betrekking (kunnen) hebben op het toekomstig beleid van het Oranje Fonds.

2.2.2 De transitie in de zorg

De verreweg belangrijkste ontwikkeling die wordt genoemd in het kader van de missie en werk van het Oranje Fonds en ook sterke consequenties heeft voor welzijnsorganisaties, buurtactiviteiten, etc. betreft de transitie in de zorg en overheidsbezuinigingen. Men vreest dat als gevolg hiervan met name sociaal isolement een (nog) belangrijk(er) probleem zal worden. Men denkt dan vooral aan groepen zoals ouderen, chronisch zieken, gehandicapten en mensen met een psychosociale of psychiatrische problematiek. Men vreest dat (kleinere) gemeenten hun zaken (nog) onvoldoende op orde hebben of niet op hun nieuwe taken zijn berekend. Er leven nog veel onzekerheden op dit terrein. Van het Oranje Fonds wordt niet verwacht dat dit 'de gaten' die zullen ontstaan gaat dichten; men ziet dit niet als de taak van het Fonds. Men verwacht echter wel dat het Oranje Fonds zich zal bezig (moeten) houden met de gevolgen en initiatieven op dit terrein zou moeten ontplooiën, dan wel deze ondersteunen. Over de mate waarin het Oranje Fonds op deze problematiek in zou moeten spelen wordt wel verschillend gedacht: van "het Oranje Fonds moet gewoon zijn eigen ding blijven doen", tot zich hier intensief mee bezig houden.

2.2.3 Overige ontwikkelingen

Naast de transitie in de zorg zijn de volgende ontwikkelingen van belang als het gaat om het werkveld van het Oranje Fonds:

- Steeds grotere groepen die in armoede leven; men verwacht in dit kader ondersteuning die er toe leidt dat mensen die dit betreft toch nog mee kunnen doen in de maatschappij, dat de kinderen die dit overkomt niet van kansarm geheel kansloos worden, etc. Men denkt hierbij aan materiële ondersteuning (geld, goederen) maar ook aan ondersteuning in de vorm van het treffen van voorzieningen in overleg met woningcoöperaties, energiemaatschappijen en dergelijke
- Jongeren in achterstandsituaties die niet aan het werk kunnen komen en zodoende maatschappelijk afglijden. Oplossingen worden gezien in contacten met bedrijven die bijvoorbeeld leerplaatsen/werkervaringsplaatsen zouden kunnen creëren (mede in kader WMO)
- Een groter beroep op de zelfredzaamheid van mensen, waarbij gevreesd wordt dat bepaalde groepen (ouderen, allochtonen, mensen met een psychosociale problematiek) hier helemaal niet toe in staat zijn. Het detecteren en begeleiden van deze mensen is momenteel nog een hiaat in het welzijnswerk; 'maatjes' of 'buddies' kunnen in dergelijke situaties behulpzaam zijn
- Mede in bovengenoemd verband zal een groter beroep op vrijwilligers en vrijwilligerswerk worden gedaan. Dit terwijl de pool van vrijwilligers mogelijk kleiner wordt en dat vrijwilligers zullen worden overvraagd, wat weer tot een soort 'moeheid' zou kunnen leiden. Van het Oranje Fonds wordt verwacht dat het zal bijdragen aan de werving, ondersteuning en waardering van het vrijwilligerswerk. Er zal nadrukkelijker moeten worden gekeken naar de mogelijkheid om bijvoorbeeld vrijwilligers op projectbasis te werven en in te zetten (past meer bij deze tijd dan langduriger verbintenissen). Belangrijke voorwaarde voor continuïteit zijn professionals met kennis en ervaring, die een coördinerende rol vervullen en overzicht houden.
- Teruggang in sociale voorzieningen zoals buurthuizen, dorpshuizen. Vooral door gemeentelijke bezuinigingen en terugloop van bewoners in plattelandskernen

bijvoorbeeld. Er lijkt wat dat betreft een groter beroep te worden gedaan op fondsen om dergelijke faciliteiten in leven te houden.

2.2.4 Continuïteit

Eén van de belangrijkste issues die naar voren komt bij de verschillende geledingen die zijn betrokken bij het onderzoek betreft de continuïteit, oftewel de verduurzaming van projecten. Ook het voortbestaan van organisaties hangt hier soms van af. Het blijkt niet altijd mogelijk om op zich succesvolle projecten in stand te houden zonder (blijvende) subsidie en/of hulp van buitenaf. Zorgen voor de continuïteit van projecten, verduurzaming en creëren van de voorwaarden daarvoor is daarmee een belangrijke uitdaging waarvoor de volgende oplossingen kunnen gelden:

- Projecten voor langere tijd financieren dan nu het geval is. Dit is in principe strijdig met het alleen subsidiëren van nieuwe sociale initiatieven en niet structureel ondersteunen van professionals, maar wel een belangrijke vraag omdat structurele (financiële) ondersteuning van elders (gemeenten) lijkt weg te vallen. Het is dan in ieder geval belangrijk om te kijken waar de oplossingen in meer structurele zin dan wel kunnen worden gevonden
- Eén van de oplossingsrichtingen is het stimuleren van sociaal ondernemerschap in de welzijnssector, waarbij vooral aan het Groeiprogramma wordt gedacht. Dit programma zou dan aanzienlijk moeten worden uitgebreid of anders ingericht, zodat het voor een bredere groep gegadigden geschikt is
- Leggen van contacten en zoeken van samenwerking met onder andere gemeenten, maar ook het bedrijfsleven, bijvoorbeeld in het kader van MVO
- Helpen met het werven van fondsen. NLgeeft is hier een voorbeeld van, maar deze activiteit ligt ook wel onder vuur omdat er een flinke afdracht moet plaats vinden aan het Oranje Fonds en lokale instellingen of fondsen dit ook wel als ongewenste concurrentie kunnen ervaren.

2.2.5 Kennis en expertise

Van het Oranje Fonds wordt verwacht dat dit veel kennis en expertise rond het onderwerp sociale cohesie in huis heeft en hoe dit te vertalen naar praktische werkbare oplossingen, zoals methodieken die men zou kunnen hanteren. Men wil graag weten hoe bepaalde activiteiten het best kunnen worden opgepakt. In de perceptie van de mensen in de praktijk etaleert het Oranje Fonds deze know how niet of te weinig. Men verwacht van het Oranje Fonds dat het deze kennis beter/intensiever deelt, dan wel de netwerken creëert voor uitwisseling van ervaringen op het genoemde terrein. In feite zou dit betekenen dat het Oranje Fonds als een soort kenniscentrum zou gaan fungeren dan wel hierin een strategische partner kiest. Ook wordt wel gedacht aan het instellen van een leerstoel door het Oranje Fonds. Een belangrijk strategisch issue, zeker gelet op de mogelijke rooskleurige evaluatie van projecten om (vervolg)financiering los te krijgen. Soms wordt wat dit betreft gepleit voor financiering en ontwikkelen van kennis als gescheiden systemen; om ongewenste onderlinge interactie te vermijden.

2.2.6 Aanvraagprocedures

Voor veel organisaties blijken de huidige aanvraagprocedures goed te doen en begrijpt men ook dat dit vrij uitgebreid, want gedegen moet zijn, inclusief de verantwoording. Nochtans blijkt de wens tot een eenvoudiger procedure wenselijk, zeker voor kleinere organisaties die hier de (professionele) mankracht en know how niet voor hebben. Een oplossing zou ook kunnen zijn om hulp en begeleiding te geven met name aan organisaties die wel goede ideeën hebben maar moeite hebben met de vertaalslag

naar een projectplan. Op deze manier zou het Oranje Fonds ook meer open kunnen staan voor de doelgroepen die minder zelfredzaam zijn.

2.2.7 Betrokkenheid

Het gevoel bij aanvragers is dat het Oranje Fonds een organisatie is (met mensen) die zeer betrokken zijn bij wat er in de samenleving gebeurt en hier ook goed weet van hebben. Ook het Beschermppaar laat zich goed zien als betrokken (ook letterlijk) bij de activiteiten die de inzet van mensen voor de leefbaarheid bevordert. De communicatie met aanvragers verloopt echter veelal op afstand, terwijl er juist ook behoefte is tijdens het aanvraagproces in gesprek te gaan of de resultaten van het project te laten zien. Wat dit betreft zou het Oranje Fonds nog meer betrokkenheid kunnen tonen.

2.2.8 Samenwerking

Bij welzijnsinstellingen en overheden (voor zover betrokken in dit onderzoek) vindt men dat de samenwerking met het Oranje Fonds prima verloopt. Het Oranje Fonds laat hier zien dat het de nodige expertise in huis heeft, zich vaak pro actief opstelt en alles goed organiseert.

Niettemin is er ook sprake van kritiek, die met name van de samenwerkingspartners komt en ook wel gezien wordt door andere stakeholders (dan meer als 'aandachtspunt' gezien). De kritiek betreft vooral het punt dat het Oranje Fonds te veel zelf zijn koers wil uitstippelen en daarmee andere organisaties van zich vervreemdt. Men accepteert de rol van het Oranje Fonds wel als markt- of zelfs opinieleider, maar vindt dat dit in een samenwerkingsrelatie niet te veel op de voorgrond mag staan. De houding van het Oranje Fonds vinden sommigen 'arrogant', ondanks dat men prima kan praten met de mensen van het Oranje Fonds. Mede in dit kader vindt men (indien men samen met het Oranje Fonds optrekt), ook dat het fonds te allesbepalend wil zijn, te veel zijn stempel op projecten zet of wil zetten en daarmee partners weinig ruimte biedt. Overigens blijkt hier ook dat het Oranje Fonds zijn PR beter op orde heeft dan andere fondsen of partners, die wat dat betreft zich nog aan het ontwikkelen zijn.

2.2.9 Sociaal ondernemerschap

In aansluiting op voorgaande punten is het stimuleren van sociaal ondernemerschap een belangrijk aandachtspunt. Hiermee zouden voorwaarden voor continuïteit kunnen worden gecreëerd, maar het zou ook mogelijkheden kunnen geven om hiaten in te vullen die door de transitie in de zorg en bezuinigingen ontstaan. Het Groeiprogramma zou hierbij belangrijke ondersteuning kunnen bieden.

Diverse stakeholders wijzen er echter ook op dat meer met het vermogen van het Oranje Fonds zou kunnen worden gedaan, bijvoorbeeld: ondersteuning van startende sociaal ondernemers. Start Foundation is in dit kader een goed voorbeeld.

2.3 Aanbevelingen

We eindigen dit hoofdstuk met enige aanbevelingen die voortvloeien uit het voorgaande. We benadrukken dat wij als externe onderzoekers niet op de hoogte kunnen zijn van alle randvoorwaarden die gelden bij het maken van keuzes en beslissingen door het Oranje Fonds.

Veel respondenten uit alle geledingen geven de aanbeveling “ga zo door” en daar kunnen we onze aanbevelingen goed op laten aansluiten. Het onderzoek geeft een uitermate positief beeld van het Oranje Fonds, zelfs dermate positief dat het op zich al een uitdaging is om dit beeld en de ervaringen zo positief te houden. De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat het Oranje Fonds met de goede dingen bezig is, dat de huidige thema's goed gekozen zijn, ook in het kader van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen. Sociale cohesie wordt in deze ontwikkelingen een essentiële voorwaarde om de toekomst, waarin steeds meer van de mensen zelf wordt gevraagd, het hoofd te kunnen bieden. Wat dit betreft zou de missie van het Oranje Fonds wat scherper kunnen worden geformuleerd in de richting van ‘elkaar helpen’, of ‘voor elkaar zorgen’.

Duidelijk is dat het Oranje Fonds (en andere fondsen) de gaten die gaan vallen in de (uitvoering van) het overheidsbeleid niet zou kunnen of moeten opvullen. Het Oranje Fonds dient zich echter wel voor te bereiden op de consequenties van de kanteling in de zorg: er zullen nieuwe initiatieven (moeten) ontstaan die de klappen opvangen. Het zal in eerste instantie van belang zijn te bepalen van wat het Oranje Fonds in dit opzicht zou willen gaan betekenen en hoe de samenwerking met andere fondsen, gemeenten en kennisinstellingen zou moeten worden ingevuld. In dit kader zijn de volgende issues, zoals eerder beschreven en uitgewerkt, van belang:

- Determinering van de groepen waar de klappen het hardst zullen aankomen, mede in aanmerking genomen het sociaal isolement waar zij inzitten/geraken en gebrek aan zelfredzaamheid (voor zover deze groepen niet reeds al een zwaar geraakte groep zijn). Het gaat hierbij vooral om ouderen, jongeren, chronisch zieken, gehandicapten, niet geïntegreerde allochtonen. Maar vergeet ook de ‘minder sexy’ groepen niet, zoals verslaafden, patiënten met een psychiatrisch problematiek en gedetineerden
- Biedt hulp bij aanvragen van groepen in de samenleving die dit moeilijk kunnen (ook door wegvallen van professionals), c.q. maak het Oranje Fonds toegankelijker voor hen
- Zorg voor oplossingen van het continuïteitsvraagstuk, waarbij het stimuleren van sociaal ondernemerschap een goede optie is. Hierbij zou niet alleen kunnen worden gedacht aan begeleiding en financiële ondersteuning van projecten, maar ook aan het verlenen van startkapitaal
- Stimuleer de aanwas van vrijwilligers en denk na over de professionalisering van vrijwilligerswerk. NLdoet lijkt hierin een sterke rol te kunnen vervullen door de aandacht en publiciteit (mede dankzij de rol van het Beschermppaar). Deze campagne heeft de potentie om verder te worden uitgebouwd. Wij wijzen hier ook op aansluiting bij de houding van de ‘moderne’ vrijwilliger die wellicht meer geneigd is op projectbasis dan op een vaste basis aan een organisatie verbonden te zijn
- Bepaal in hoeverre het Oranje Fonds een rol kan vervullen als expertise centrum of zoek samenwerking op dit terrein

Gegeven de huidige ontwikkelingen in de maatschappij en de uitkomsten van het onderzoek adviseren wij de focus te leggen op bovengenoemde punten, wat niet wil zeggen dat het Oranje Fonds al het ‘goede werk’ wat het nu doet niet meer zou moeten doen.

3 Resultaten interviews stakeholders

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij een integrale weergave van de resultaten van de expertinterviews met stakeholders. Alle stakeholders zijn relaties van het Oranje Fonds en kennen het Oranje Fonds goed tot zeer goed, met name gebaseerd op de contacten die men bij het Oranje Fonds heeft en/of bijeenkomsten die door het Oranje Fonds worden georganiseerd. Het beeld van en de mening over het Oranje Fonds zijn hier dan ook voor een belangrijk deel op gebaseerd. Voorts speelt het type relatie dat men heeft een belangrijke rol. De beleving van deze relatie en de eventuele samenwerking met het Oranje Fonds is een belangrijk onderwerp geweest in de gesprekken. Met de activiteiten van het Oranje Fonds en projecten in de praktijk is men vaak minder bekend of slechts deels bekend. In het algemeen heeft men wel een visie op ontwikkelingen in de maatschappij en de rol van het Oranje Fonds daarin; daar heeft in de gesprekken dan ook bij de meesten de nadruk op gelegen. Naar type relatie zijn de stakeholders als volgt in te delen:

- N=2 financiers/donateurs
- N=3 bestuursleden van het Oranje Fonds
- N=7 uit de categorie samenwerkingspartners (deels is er sprake van samenwerking, deels is er meer sprake van 'overleg' maar geen actuele samenwerking)
- N=3 uit de categorie overheden (gemeente, provincie, ministerie)
- N=2 uit de categorie media (dagbladen)

3.2 Beeld van het Oranje Fonds

3.2.1 Associaties en gevoel bij het Oranje Fonds (spontaan)

De bij het onderzoek betrokken stakeholders hebben evenals de andere onderzoeksdoelgroepen (zie later in dit rapport) een positieve indruk van het Oranje Fonds, zij het vaker met kritische kanttekeningen dan bij de overige deelnemers aan het onderzoek het geval is. Belangrijk hierbij is dat men als stakeholder het Oranje Fonds beter van de binnenkant kent, waarbij men ook nogal eens nadrukkelijk refereert aan contacten of de relatie met mensen die bij het Oranje Fonds werken, met vaak een hoofdrol voor de directeur: Ronald van der Giessen. Belangrijke elementen in het beeld dat men heeft van het Oranje Fonds zijn de volgende:

- Het is een zeer vooraanstaand fonds, zeer bekend, met een goede naam, goed zichtbaar, een belangrijke referentie binnen de categorie, ook wel als "marktleider" of "opinieleader" gezien
- De associatie met het Beschermpaar is heel sterk (veel sterker en bepalender dan bij de andere groepen in het onderzoek het geval is). Het Beschermpaar speelt een belangrijke rol in de PR van het fonds en zijn activiteiten en maakt het ook makkelijk om bijvoorbeeld deuren te openen naar het bedrijfsleven en andere organisaties. Men ziet hier ook wel nadelen aan, omdat het fonds zich geen uitglijders of negatieve publiciteit kan veroorloven. Het fonds dient 'binnen de

lijnen' te blijven, wat beperkend kan werken: "de extremen kunnen niet worden opgezocht".

- Van de buitenkant vindt men het Oranje Fonds vaak wat "stijfjes", "netjes" of "formeel" en aan de conservatieve, degelijke kant (waarbij ook wel wordt gerefereerd aan het statige gebouw en de aankleding daarvan, alsmede aan de relatie met het Koninklijk Huis). Het fonds kan dan ook in eerste instantie wat afstandelijk overkomen. Stakeholders vinden dit overigens lang niet altijd zelf, maar men vindt in ieder geval dat het fonds zo over zou kunnen komen. Men wijst er in vrijwel alle gevallen echter ook op dat dit niet geldt voor de mensen die er werken, waarmee men meestal een prettig en open contact heeft. En ook de inhoud van het werk wordt eerder als innovatief gezien (of gericht op stimulering van innovatieve projecten) dan als traditioneel of conservatief. De statuur van het fonds ziet men ook als voordeel of zelfs voorwaarde om interessant te zijn voor zakelijke partijen: men heeft het bij het Oranje Fonds goed voor elkaar en met het Oranje Fonds wil je als bedrijf graag worden geassocieerd, hetgeen zich volgens sommigen ook goed vertaalt naar de deelnamebereidheid van bedrijven aan NLdoet.

Per saldo heeft men vooral een vriendelijke en sympathieke indruk bij het Oranje Fonds; met name op basis van de contacten die men heeft.

- Mede in aansluiting op voorgaand punt vindt men het fonds laagdrempelig en benaderbaar, hetgeen ook specifiek geldt voor de directeur die men makkelijk te spreken krijgt als men bijvoorbeeld vragen heeft. Ook andere 'sleutelfiguren' van het Oranje Fonds worden in dit opzicht vaak in positieve zin genoemd.
- Mede door de (koninklijke of 'high society') uitstraling van het fonds bestaat het idee dat het fonds minder goed aansluit bij de doelgroepen waar men voor wil werken; dat er een gevoel van afstand zou zijn. Enerzijds registreert men deze afstand (waarbij er ook sprake is van 'horen zeggen'; men spreekt hier niet altijd uit eigen ervaring) en ziet men dit als een belangrijk aandachtspunt ("ze moeten niet te groots en meeslepend willen zijn"), maar anderzijds ziet men in de praktijk dat het Oranje Fonds juist goed weet wat er speelt in de diverse doelgroepen en dat men daar ook goed contact mee heeft.
- Een sterk en ook onderscheidend aspect van het beeld dat men van het Oranje Fonds heeft wordt bepaald door de initiatieven van het fonds, de programma's. Mede in dit kader associeert men het Oranje Fonds met 'pro actief' en ondernemend zijn. Het Oranje Fonds doet daarmee meer dan veel andere fondsen die meer reactief zijn.
- Inhoudelijk vindt men het fonds sterk, ook vanwege de kennis en expertise die men heeft opgebouwd, of meer specifiek de kennis van het maatschappelijke veld; een belangrijke basis om aanvragen te kunnen beoordelen en adviezen te geven.
- In het algemeen oordeelt men zeer positief over de wijze waarop het Oranje Fonds activiteiten organiseert, zoals de bijeenkomsten, uitreiking Kroonappels, bezoeken aan locaties in het kader van NLdoet en dergelijke; alles is altijd goed voorbereid en tot in de puntjes verzorgd.
- Als doelgroep voor het Oranje Fonds ziet men in feite de gehele Nederlandse samenleving; "het Oranje Fonds is er voor iedereen"; iets wat goed aansluit bij wat het Koninklijk Huis wil betekenen: er voor iedereen willen zijn. Een aantal stakeholders typeert het Oranje Fonds meer als gericht op het 'maatschappelijk middenveld', waarbij enkelen zich afvragen of echt iedereen wel wordt bereikt, of zou moeten worden bereikt.

Een negatieve beleving ten aanzien van het Oranje Fonds komt in de spontane reacties niet naar voren. Wel een aantal punten die minder goed lopen of een aandachtspunt zijn. Het betreft:

- De vooraanstaande positie van het Oranje Fonds, die ook nadrukkelijk wordt uitgedragen in de vorm (gebouw, Koningshuis, communicatie), maar ook z'n weerslag heeft of kan hebben op de houding, die dan als "arrogant" over zou kunnen komen. Enige bescheidenheid zou op zijn plaats zijn, zoals diverse stakeholders benadrukken. Er moet volgens hen uitgekeken worden voor te veel afstand van de doelgroep, van andere fondsen en van samenwerkende partners.
- De samenwerking met andere partijen en instellingen. In enkele gevallen komt naar voren dat dit niet op de voet van gelijkwaardigheid gebeurt en dat het Oranje Fonds te veel op de voorgrond wil treden, te bepalend wil zijn of alle aandacht voor zich wil opeisen ("het is een heel mooi fonds, maar je moet wel rekening houden met je collega's"). Enkele anderen spreken wat dit betreft niet uit eigen ervaring, maar hebben wel de indruk dat hier sprake van is ("ze lijken soms wat claimerig"). Enkele stakeholders geven expliciet aan dat het wel begrijpelijk te vinden dat het Oranje Fonds graag zijn stempel drukt op bepaalde activiteiten, gegeven het belang om te laten zien wat het fonds doet naar het "publiek" en het werven van fondsen.

Soms denkt men dat het Oranje Fonds in het geheel niet is geïnteresseerd in samenwerking.

- Communicatie: die is bij het Oranje Fonds zeer verzorgd en er ligt volgens sommigen erg de nadruk op het 'mooie beeld' van het Oranje Fonds naar buiten brengen. Sommigen hebben twijfels bij de hoge investeringen die het Oranje Fonds in dit kader doet, "of het niet met wat minder kan". Dit ook met het oog op de acceptatie van het fonds bij zijn doelgroepen en het passen bij het werk dat het Oranje Fonds doet ("je moet niet het gevoel hebben dat ze geld over de balk smijten")
- Projecten: sommigen hebben het gevoel dat het Oranje Fonds zich met name richt op projecten waar men "goede sier" mee kan maken en geen aandacht besteedt aan moeilijke doelgroepen "die niet zo'n mooi plaatje opleveren" (zoals verslaafden, gedetineerden of mensen met een GGZ-problematiek).

3.2.2 Uniciteit

Uit het voorgaande is al duidelijk dat stakeholders het Oranje Fonds een onderscheidende plaats toedichten in de wereld van de fondsen. De nadruk ligt hierbij sterk op de rol van het Beschermpaar als "uithangbord", "trekker" en "deurenopener", maar ook op de inhoudelijke gevolgen hiervan: "er voor iedereen zijn". Dit laatste wordt overigens niet alleen gekoppeld aan het belang van het Beschermpaar, maar ook aan de aard van het fonds als 'hybride' fonds. Naast vermogensfonds is het Oranje Fonds ook gericht op het verwerven van publieke gelden en ontvangt het belangrijke steun van de Postcode Loterij en de Lotto. Dan moet je ook laten zien dat je er voor een brede laag van de bevolking bent. Of zoals een stakeholder dit uitdrukt: *"een vermogensfonds kan het zich veroorloven zich nergens wat van aan te trekken; een vermogensfonds dat fondsen moet werven moet zich ook nog rekenschap geven aan publieke relaties. Maar dan is er ook nog eens een keer het Koninklijk Paar: dan neem je hun glazen huis over. Dat maakt het spannend, iedereen gaat op zoek naar wat er fout gaat".*

Over het algemeen bestaat de indruk dat het Oranje Fonds bovengenoemde situatie goed weet te managen. In de reacties van stakeholders komt vaak naar voren dat het

fonds zich niet kan veroorloven 'gekke dingen te doen' of 'tegendraads' te zijn, maar aan de andere kant wel innovatief is in zijn projecten en beleid. Men wijst hier met name op de volgende zaken:

- Als één van de weinige fondsen (of volgens sommigen als enige fonds) ontwikkelt het Oranje Fonds zijn eigen programma's en heeft het een breed en relevant aanbod; "ze zijn creatief in nieuwe trends neerzetten".
- Men weet met Burendag en NLdoet een heel groot en breed publiek te bereiken en het nut en belang van vrijwilligerswerk onder de aandacht te brengen. In dit verband wordt ook wel opgemerkt dat het juist goed is dat het Oranje Fonds zich niet (alleen) op de onderliggende groepen in de maatschappij richt maar ook op de burgers die het beter hebben; immers daar moeten de fondsen vandaan komen en juist zij zouden ook moeten worden geïnteresseerd in het vrijwilligerwerk
- Er wordt veel aandacht besteed aan de evaluatie van projecten en de effectiviteit van de inspanningen (met behulp van onderzoek).

Het thema 'sociale cohesie' is sterk verbonden met het Oranje Fonds, daarin onderscheidt het fonds zich ook sterk van andere fondsen die zich richten op andere relevante thema's in de samenleving zoals cultuur (met als voorbeeld het Prins Bernhard Cultuur Fonds) , of zich breder (en onduidelijker) opstellen (zoals het VSB-fonds). Het SKAN-fonds vindt men wel in de buurt komen van het Oranje Fonds, maar daarvan heeft men het beeld dat dit zich meer specifiek richt op de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Ook worden de Johan Cruyff foundation en Richard Krajicek Foundation wel genoemd als fondsen die dicht bij de doelen van het Oranje Fonds staan, waarbij deze fondsen meer specifiek sport hebben gekozen om mensen (in achterstandssituaties) met elkaar te "verbinden".

3.3 Maatschappelijke ontwikkelingen en issues voor het Oranje Fonds

3.3.1 Van welzijnswerk naar zorg

De transitie binnen de zorg ('van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving') wordt in het algemeen gezien als een belangrijke ontwikkeling met sterke consequenties voor het welzijnswerk, vrijwilligerswerk, etc. Hoewel men niet weet hoe deze ontwikkeling zal uitpakken, komt wel naar voren dat het accent de komende tijd zal komen te liggen op de inrichting van de bijbehorende hulpverlening en dat daarin de nodige hiaten zullen gaan voorkomen. Er komt meer nadruk te liggen op de mantelzorg ("mantelzorgers dat wordt een belangrijke groep"). In dit kader wordt ook wel gesproken van 'helpen' als consequentie van verbinden/sociale participatie. Hierin worden 'kansen' gezien voor het Oranje Fonds (en ook andere fondsen), omdat ten gevolge van deze ontwikkeling vele nieuwe initiatieven zullen worden ontplooid. Stakeholders vinden over het algemeen niet dat het Oranje Fonds (en andere fondsen) de taken van de overheden moet gaan overnemen, maar wel dat zij hierin een rol zullen spelen, al vindt men soms ook dat men als fonds de eigen koers moet blijven volgen.

3.3.2 Continuïteit en financiering

Continuïteit van activiteiten, projecten, maar ook het voortbestaan van voorzieningen zoals buurthuizen, is een belangrijk aandachtspunt volgens stakeholders ("waar het Oranje Fonds heel sterk in was, was het faciliteren van buurthuizen; ik zou als fonds balen dat je zoiets in rook ziet opgaan"). Bezuinigingen bij de overheid spelen hierbij een belangrijke rol. Enerzijds betekent dit dat de voorwaarden voor duurzaamheid

zullen moeten worden versterkt door het principe van kortdurende financiering op de helling zou moeten. Tevens zouden het Groeiprogramma en Zomerscholen een belangrijke rol kunnen spelen. Anderzijds betekent dit dat er meer particuliere financiering nodig is, waardoor extra accent op fondsenwerving zal komen te liggen. Overigens lijkt de tendens om extra particuliere fondsen te werven ook noodzaak bij andere fondsen. Zo zullen fondsen elkaar op dit vlak (als 'concurrenten') ook vaker tegenkomen (in enkele gevallen wordt expliciet gewezen op het gegeven dat het Oranje Fonds zeer succesvol is met het werven van 'fondsen op naam'). Vanuit dit perspectief vindt men het ook begrijpelijk en zelfs wenselijk (afhankelijk van de relatie die men heeft met het Oranje Fonds) dat het fonds zich nadrukkelijk profileert met behulp van projecten en het stempel van het Oranje Fonds er op: "het Oranje Fonds moet laten zien dat dit het beste fonds is".

Een bedreiging wordt gezien in de vorm van de KOA (Wet Kansspelen op Afstand) die er toe zou kunnen leiden dat de inkomsten uit loterijen zullen verminderen (komt nog bij de mogelijke aanwas van gokverslaafden waar ook weer geld naar toe moet!).

Een andere oplossing die in ieder geval door enkele stakeholders naar voren wordt gebracht betreft het meer doen met het vermogen van het Oranje Fonds. Er wordt op gewezen dat hier zeer behoudend mee wordt omgegaan (hier wordt ook zeer positief tegenaan gekeken: het vermogen heeft door slim beleid de crisis goed doorstaan). Men denkt dan in concreto aan het ondersteunen van sociaal ondernemerschap met kapitaal uit het vermogen van het Oranje Fonds, met als voorbeeld Start Foundation. Aan de andere kant zijn er ook stakeholders die vinden dat het Oranje Fonds er niet voor is om structurele financiële steun te geven aan professionals ("dat is de taak van de overheid"); dat het Oranje Fonds er juist is om "bloeiende initiatieven van vrijwilligers" te ondersteunen.

3.4 Evaluatie missie

3.4.1 Geldigheid van de missie

De meeste stakeholders kunnen zich goed herkennen in de missie van het Oranje Fonds zoals deze nu is geformuleerd. Men vindt de missie (nog steeds) actueel en prima passen bij waar het Oranje Fonds voor staat en de activiteiten die het Oranje Fonds ondersteunt. Men concludeert ook dat de missie tot uitdrukking brengt dat deze niet voor speciale groepen in de samenleving geldt en dat er ook niet wordt gekozen voor een speciale problematiek anders dan mensen met elkaar verbinden. Door sommigen wordt de missie daarom echter ook als vaag beschouwd; het Oranje Fonds focust niet op een bepaalde problematiek of doel. En of het Oranje Fonds in zijn missie slaagt is zo ook niet of moeilijk meetbaar.

Soms vindt men de missie ook te moeilijk geformuleerd (ook gelet op de doelgroep), waarbij onder andere geopperd wordt de missie meer te zien als: "het doel is het streven naar een samenleving waar plek is voor iedereen en waar mensen op een prettige manier samenleven".

De vraag dit in bovengenoemd verband relatief vaak wordt gesteld is welke groepen in de samenleving worden bereikt. Duidelijk is dat wel het 'brede maatschappelijke midden' wordt bereikt, maar bepaalde groepen wellicht niet of in mindere mate. Hierbij wordt gedacht aan jongeren, mensen die in een isolement leven (of daarin terecht komen) en heel moeilijk bereikbaar zijn/in beweging te zetten, ouderen, zorgbehoevenden, verslaafden, bepaalde groepen allochtonen (jongeren, moeders, meisjes), mensen met een flinke afstand tot de arbeidsmarkt, asielzoekers, illegalen, etc.. Sommigen realiseren zich echter wel dat hier grenzen liggen als het gaat om het

commitment van het Koningshuis; dat kan zich moeilijk laten associëren met politieke of juridische problematiek; hetgeen dan ook geldt voor het Oranje Fonds. Ook wordt wel gesteld dat beleid voor risicogroepen in de maatschappij typisch een taak is voor gemeenten.

3.4.2 Passen activiteiten

Stakeholders kunnen moeilijk aangeven wat het Oranje Fonds meer of minder zou moeten doen. Het overzicht over wat het Oranje Fonds allemaal doet ontbreekt hen vaak. Men weet wel dat het Oranje Fonds veel doet en dit in het algemeen ook heel goed doet en men adviseert het Oranje Fonds wat dit betreft niet nog meer op te pakken en goed te (blijven) focussen. Hierbij zou goed inzicht in wat wel en niet werkt kunnen helpen. Men vindt het ook van belang dat het Oranje Fonds aan de buitenwereld goed laat zien wat er allemaal wordt bereikt. Dit mede met het oog op:

- Delen van de kennis (met andere organisaties)
- Werving van vrijwilligers
- Werven van fondsen

Soms vindt men dat 'versnippering' van activiteiten op de loer ligt waardoor minder effectief zou kunnen worden gewerkt: "dan doe je van alles maar een beetje".

Adviezen die men geeft zijn:

- Geen koerswijziging, doorgaan op gegeven weg
- Gegeven de ontwikkelingen die zich voordoen (transitie in de zorg, bezuinigingen) denkt men dat vooral de programma's Groeiprogramma en Zomerscholen meer zouden moeten worden ingezet.
- NLdoet nog meer exposure zou kunnen krijgen, ook als aanjager voor het vrijwilligerswerk
- Er nadrukkelijker gekeken moet worden naar de rol van het Internet en 'social media', ook als het gaat om jongeren te bereiken, als middel om mensen uit het isolement te halen, etc..
- De drempel voor groepen zo laag mogelijk moet zijn om ideeën voor projecten te realiseren
- Meer de samenwerking opzoeken met andere organisaties, maar ook met bedrijven, bijvoorbeeld als participanten in trajecten voor jongeren die kansarm zijn op de arbeidsmarkt, maar ook als bron van vrijwilligers, financiering, co creatie, etc.

4 Resultaten Groepssessies

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de groepssessies integraal weergegeven.

Het gaat hier om de sessies gevoerd met:

- Directeuren van welzijnsinstellingen (n=8)
- Medewerkers programma's (n=5)
- Reguliere aanvragers (n=8)
- Aanvragers in het kader van campagnes (n=5)

We kiezen voor een integrale weergave om de volgende redenen:

- Alhoewel er 'niveauverschillen' zijn tussen de verschillende groepen zijn de overeenkomsten in reacties/meningen groot. Daar waar er verschillen zijn tussen groepen zullen deze uiteraard wel worden aangegeven, dat geldt ook voor de herkomst van quotes. Overigens zijn de verschillen binnen groepen soms groter dan tussen de groepen. Hierbij zijn de volgende kanttekeningen op zijn plaats:
 - Bij de groep directeuren van welzijnsinstellingen kijkt men meer vanuit beleidsperspectief naar de ervaringen en verwachtingen die men heeft van het Oranje Fonds dan bij de andere groepen. Deze laatsten baseren zich veel meer op ervaringen uit de directe praktijk, wat overigens niet wil zeggen dat men hier geen visie heeft op ontwikkelingen in de samenleving en de betekenis daarvan voor het welzijnswerk, c.q. de rol van het Oranje Fonds hierin
 - Alle groepen bestaan vrijwel geheel uit (deels) betaalde 'professionals' in het welzijnswerk. Alleen de groep reguliere aanvragers bestaat voor de helft uit vrijwilligers, waarbij deze laatsten overigens vrijwel dagelijks met dit vrijwilligerswerk bezig zijn. Voor een aantal professionals geldt overigens dat men naast het betaalde werk (als opbouwwerker, maatschappelijk werker, inrichtingswerker, etc.) ook vrijwilligerswerk doet.
- Respondenten zijn weliswaar uitgenodigd op basis van één van de kernactiviteiten van het Oranje Fonds of een meer specifieke relatie (directeuren welzijnsinstellingen), dit wil echter niet zeggen dat men niet betrokken is (geweest) bij andere type activiteiten/aanvragen bij het Oranje Fonds. Veel respondenten hebben zo een relatief brede ervaring, bijvoorbeeld zowel met (diverse) programma's als campagnes (NLdoet, Burendag), of zowel met campagnes als reguliere aanvragen.

4.2 Beeld van het Oranje Fonds

4.2.1 Associaties en gevoel bij het Oranje Fonds (spontaan)

In het algemeen hebben de deelnemers aan de sessies (dus alle groepen) een positief tot zelfs uitermate positief beeld van het Oranje Fonds. Dit is gebaseerd op de volgende spontaan geuite gevoelens en ervaringen:

- Toegankelijkheid, benaderbaarheid, laagdrempeligheid. Men heeft het gevoel en ervaring dat men makkelijk terecht kan bij het Oranje Fonds, dat men daar een open houding heeft, dat je er makkelijk je vragen kan stellen en dat ze naar je luisteren

- Mede in aansluiting op voorgaand punt ervaart men de benadering van het Oranje Fonds als “persoonlijk”, iets wat wel mede afhankelijk is van het type relatie of contact dat men heeft met het Oranje Fonds (zie verder de praktijk par 4.3).
- Betrokkenheid: men merkt dit vooral aan de mensen met wie men contact heeft, waarbij eigenschappen als enthousiasme en meedenken een belangrijke rol spelen. Men heeft niet het gevoel bij het Oranje Fonds met een kluitje in het riet te worden gestuurd. Vragen en aanvragen worden serieus behandeld. In sommige gevallen spreekt men ook van een pro actieve houding bij het Oranje Fonds; het Oranje Fonds neemt dan zelf de initiatieven om tot oplossingen te komen, e.d.
- Deskundig, veel expertise in huis. Het Oranje Fonds beperkt zich daarbij niet alleen tot het beoordelen van aanvragen (deze indruk heeft men nogal eens bij andere fondsen) maar denkt ook mee over de inrichting en financiering. Overigens verwachten respondenten die op dit punt nog weinig of geen ervaring hebben, dat het Oranje Fonds nog beter zijn kennis en expertise zou kunnen inzetten. Dat het Oranje Fonds dit kán blijkt wel zeer geloofwaardig (zie ook: ontwikkelingen in de toekomst).
- De positieve invloed van de rol van het Koningshuis/beschermbaar (sterk geassocieerd met het Oranje Fonds en het unieke karakter van het fonds). Alhoewel hier soms wat kanttekeningen bij worden gemaakt, wordt in het algemeen zeer positief aangekeken tegen de rol van het beschermbaar en de invulling van deze rol. De ‘PR-waarde’ is zeer groot zowel voor het Oranje Fonds als voor projecten die extra in het zonnetje worden gezet (“geeft je project een boost”, “het trekt de aandacht”, “geeft iets extra’s; “geeft uitstraling voor jou als kleine organisatie naar beleidsmakers en dergelijke”); de betrokkenheid van het koningspaar wordt zeer gewaardeerd, mede omdat men het gevoel heeft dat voeling met het werk van het Oranje Fonds en de mensen die dit doen (de vrijwilligers) hen echt aan het hart gaan (“zij zijn altijd goed geïnformeerd”, “zij tonen oprechte belangstelling”, etc.). Vrijwilligers voelen zich extra gewaardeerd en trots als zij op enigerlei wijze met het beschermbaar in aanraking komen: “dat werkt motiverend”.
- Dichtbij, staat dicht bij de mensen, weten wat er speelt, “verwantschap met de samenleving”.
- Professioneel; iets wat met name betrekking heeft op de procedures en de houding van medewerkers, waaruit duidelijk blijkt dat men weet waar men mee bezig is. Ook de hulp die men krijgt en de expertise van het Oranje Fonds hebben hier verband mee.
- Degelijk, betrouwbaar, eerlijk (waarbij soms ook wel de kanttekening bij wordt gemaakt dat dit ook “moet”, gezien de band met het Koninklijk Huis)
- “voor iedereen”; het fonds stelt zich open voor de hele samenleving; heeft een brede maatschappelijke oriëntatie.

Associaties met inhoudelijke elementen of waarden waar het Oranje Fonds voor staat (de doelen) en spontaan worden genoemd betreffen met name:

- Verbindingen leggen, mensen met elkaar in contact brengen
- Saamhorigheid.

Overigens blijkt desgevraagd het beeld van waar het Oranje Fonds voor staat over het algemeen erg duidelijk. Hier gaan we nader op in bij de paragraaf ‘missie en waarden’ (par. 4.4).

Van negatieve associaties is nauwelijks enige sprake. Wel komen incidenteel kritische kanttekeningen naar voren. Deze lijken sterk gerelateerd aan teleurstelling gepaard

aan het niet honoreren van aanvragen of geen gevoel van binding met het koningshuis. Wat vaker komt naar voren dat men het gevoel heeft dat het Oranje Fonds wat minder voeling heeft met de praktijk.

Aspecten die men dan noemt zijn:

- Gevoel van afstand ten opzichte van de doelgroepen, de samenleving: “ze zijn wel van goede wil, maar weten niet wat er speelt”, “ze komen nooit langs om te kijken hoe het gaat”, “het zou mooi zijn als ze eens langs kunnen komen om van –de doelgroep- zelf te horen wat ze willen”
- De relatie met het Koningshuis geeft ‘prestige’ maar roept ook het beeld van ‘elitair’ op: “bij ons in de wijk hebben ze daar niks mee”
- De relatie met de loterijen wordt incidenteel aangemerkt als een relatie met de ‘gokwereld’.

Verder wordt in bovengenoemd verband ook incidenteel gerefereerd aan de huisvesting van het Oranje Fonds (“duur pand”) en het salaris van de directeur. Voor verreweg de meeste respondenten lijkt dit echter van geen (negatieve) invloed te zijn op het beeld ten aanzien van het Oranje Fonds (men is overigens niet altijd bekend met het gebouw en dergelijke). Enige statuur vindt men juist wel passen bij het Oranje Fonds; iets wat niet ten koste hoeft te gaan van een goede binding met de samenleving.

Het zeer positieve beeld dat in het algemeen naar voren komt ten aanzien van het Oranje Fonds wil niet zeggen dat er geen verbeteringen mogelijk zijn. Deze betreffen echter vooral de praktijk, waarop in par 4.3 wordt ingegaan.

4.2.2 Uniciteit

Het Oranje Fonds heeft vooral door zijn band met het beschermmpaar een unieke plaats in de fondsenwereld. Dit unieke element in het beeld is echter niet het enige kenmerk waarin het Oranje Fonds zich onderscheidt of profileert. Als onderscheidende elementen van het Oranje Fonds wijst men vooral op:

- De hoge mate van bekendheid; voor sommigen zelfs het meest bekende of enige bekende fonds
- Groot fonds; heeft veel te besteden; soms zelfs “rijk” genoemd of een fonds dat geen last heeft gehad van de crisis
- Enige fonds dat zich specifiek richt op sociale cohesie/samenhang of wat men hiermee specifiek associeert
- Laagdrempelig/toegankelijk, waarbij ook gewezen wordt op het makkelijk krijgen van ondersteuning voor kleine projecten (NLdoet, Burendag); ook de contacten verlopen in de regel goed; “bij anderen is de drempel vaak veel hoger”
- Heeft veel kennis in huis; veel expertise waar je gebruik van kan maken (met name directeuren van welzijnsinstellingen noemen dit en enkele reguliere aanvragers en medewerkers van programma’s). Sommigen spreken in dit kader ook van ‘partnerschap’ en een ‘dialoog’ kunnen voeren, of zien dit als belangrijke extra hulp en ondersteuning (ook als zodanig ervaren). In meer brede zin achten veel deelnemers aan de sessies dit een belangrijke (mogelijke) toegevoegde waarde van het Oranje Fonds
- Hoge betrokkenheid medewerkers en persoonlijke contacten (dit voor zover men intensievere contacten heeft met het Oranje Fonds)
- Sommigen typeren een goedgekeurde aanvraag van het Oranje Fonds als een ‘keurmerk’: als het Oranje Fonds iets goedkeurt dan komt men makkelijker binnen bij andere instellingen (zoals gemeenten) voor bijvoorbeeld aanvullende

financiering: “als men ziet dat iets is gefinancierd door het Oranje Fonds, dan heeft dat een positieve uitwerking” (ook wel “vliegwielfunctie” genoemd).

- De campagnes NLdoet en Burendag, die mede het gezicht vormen van het Oranje Fonds, waarbij NLdoet in het bijzonder vanwege de rol van het Koningshuis.

Fondsen waar men het Oranje Fonds het meest vergelijkt zijn het VSB-fonds en het Skanfonds. Deze beide fondsen hebben duidelijk minder gezicht dan het Oranje Fonds en de ervaringen met deze fondsen zijn ook zeer wisselend. Het VSB-fonds ziet men als gericht op een zeer breed terrein en als wat zakelijker en afstandelijker/minder persoonlijk dan het Oranje Fonds. Het Skanfonds ziet men als meer gericht op armoedebestrijding en de meest kwetsbare groepen in de samenleving, met de nodige deskundigheid op dat gebied. Zij kunnen ook ‘meedenken’, maar zijn naar het gevoel van sommige deelnemers meer bepalend en controlerend; er is minder makkelijk een dialoog met hen mogelijk.

4.3 Evaluatie van de praktijk van het Oranje Fonds

4.3.1 De relatie

Een goede relatie met het Oranje Fonds, c.q. de contactpersonen aldaar, blijkt zijn vruchten af te werpen en vaak cruciaal voor het welslagen van projecten, de toekenning van financiering en het vinden van oplossingen. Hierop wordt met name gewezen door directeuren van welzijnsinstellingen, sommige reguliere aanvragers en medewerkers van programma’s. De overige deelnemers aan de sessies beperken zich meestal tot aanvragen voor financiële ondersteuning en de contacten in dat kader (via e-mail of schriftelijk), terwijl zij wel vaak behoefte zeggen te hebben aan ‘meedenken’ bij het opstellen van een goede aanvraag. Men is hier dan echter weinig of niet pro actief in als het gaat om het contact opnemen met het Oranje Fonds. Een oorzaak hiervoor is dat men ook niet precies weet wat het Oranje Fonds te bieden heeft en dat de website ook niet echt duidelijk is op dat punt. Het is bijvoorbeeld ‘zuur’ om te merken dat een aanvraag meer kans van slagen had gehad als er vooraf contact over was geweest en het Oranje Fonds daarover had meegedacht¹. Ook merkt men op dat het hebben van persoonlijke contacten bij het Oranje Fonds je een handje op weg kunnen helpen.

Een goede relatie met het Oranje Fonds wordt ook wel als ‘partnership’ gezien of als ‘samenwerking’, wat in de ogen van deelnemers die inderdaad zo’n relatie hebben een belangrijke toegevoegde waarde is van het Oranje Fonds. De volgende uitspraken vormen hierop een toelichting:

- *“je krijgt adviezen over het aansluiting vinden bij projecten die er al zijn”
(overigens bestaat er bij deelnemers een grote behoefte aan het uitwisselen van ervaringen en het leren uit projecten van anderen, zodat je “het wiel niet steeds opnieuw hoeft uit te vinden”)*
- *“je komt door hen op nieuwe ideeën”*
- *“die klankbordfunctie is heel nuttig; ze zijn daar heel laagdrempelig in”*
- *“mijn contactpersoon bij het Oranje Fonds dacht goed mee; hij confronteerde je met bepaalde zaken”*
- *“de adviesfunctie wordt bij ons heel erg gewaardeerd, levert veel op”*
- *“het gaat heel makkelijk als je een relatie hebt”*

¹ Tijdens de sessies leren de deelnemers van de ‘best practices’ van andere deelnemers. Zo wordt in dit kader er goed notie van genomen dat het vooraf contact opnemen met het Oranje Fonds tot betere resultaten zal leiden dan achteraf vragen naar redenen voor een afwijzing. Men leert ook dat persoonlijke contacten bij het Oranje Fonds behulpzaam zullen zijn.

- *“eerst ging het heel moeilijk, maar toen de dialoog op gang kwam kregen ze subsidie voor 2 jaar”*
- *“het zijn meer dan financiers; ik heb meerdere malen gemerkt dat het zeer enthousiaste mensen zijn die kunnen denken en meedenken”.*

4.3.2 Netwerkfunctie

Deelnemers vinden het erg belangrijk dat men kan leren van de best practices van andere organisaties. Niet alle deelnemers blijken op de hoogte van de mogelijkheden die het Oranje Fonds biedt op dit terrein of hebben hier nog geen gebruik van gemaakt. Voor zover men hier wel ervaring mee heeft evalueert men dit als zeer positief. Men wijst hierbij onder andere op het leggen van verbindingen tussen organisaties en het stimuleren van onderling netwerken. Het Groeiprogramma is hier een belangrijk middel voor, maar ook de door het Oranje Fonds georganiseerde bijeenkomsten. Voorts worden de campagnes ‘Appeltjes van Oranje’ en ‘Kroonappels’ ook in dit kader genoemd. Zo kan men leren van andere projecten, contacten leggen en eens “kijken in de keuken van de ander”.

4.3.3 Aanvraagprocedures en financiering

In veel gevallen blijkt men goed om te kunnen gaan met de aanvraagprocedures van het Oranje Fonds. Men begrijpt dat een aanvraag goed moet zijn onderbouwd en vindt het proces bij het Oranje Fonds degelijk, waarbij men ook de indruk heeft dat de uitkomsten ‘betrouwbaar’ zijn. Voorts heeft men het idee dat het Oranje Fonds zich ‘flexibel’ opstelt, met name als bepaalde omstandigheden er bijvoorbeeld toe leiden dat plannings niet worden gehaald. Bovendien denkt het Oranje Fonds mee bij het vinden van oplossingen als er nog onvolkomenheden zijn in de aanvraag. Ook bij degenen bij wie (wel eens) een aanvraag niet is gehonoreerd wijst men er op dat de redenen voor afwijzing duidelijk zijn en dat men dan een “net briefje” krijgt, maar dat geldt zeker niet voor iedereen: sommigen vinden de redenen voor afwijzing niet voldoende beargumenteerd of de criteria waarop de afwijzing is gebaseerd niet duidelijk.

Bij de financiering van projecten spelen een aantal issues:

- Het vinden van financieringsbronnen is moeilijk en wordt steeds moeilijker gegeven het feit dat hier (in de nabije toekomst) steeds meer een beroep op wordt gedaan. Dit mede als gevolg van de overheidsbezuinigingen, maar ook die bij het bedrijfsleven
- Bij grotere aanvragen worden hoge eisen gesteld; dit is een van de redenen dat organisaties zich laten helpen door professionals of ervaren mensen op dat gebied
- Vaak is continuïteit van projecten een belangrijk vraagstuk, gezien het feit dat de toekenning van financiering slechts voor een kortere periode geldt. In feite gaat het hier niet (alleen) om projecten, maar ook om het voortbestaan van organisaties en instellingen; zij leunen in een aantal gevallen voor een belangrijk deel op projectsubsidies. In dit kader wordt vaak gewezen op het belang van sociaal ondernemerschap en verdienmodellen. De behoefte aan expertise en begeleiding op dit punt is erg groot, waarbij nogal eens gewezen wordt op ondersteuning die het Groeiprogramma van het Oranje Fonds zou kunnen bieden.

Er is een belangrijk onderscheid tussen de aanvraagprocedures die men moet doen voor NLdoet of Burendag en de overige projecten/activiteiten. De aanvraag voor

NLdoet en Burendag is vrij simpel en “goed te doen”, al moet men er soms “echt voor gaan zitten”. Ook de verantwoording achteraf is relatief eenvoudig en volgens sommigen zelfs te beperkt, wat ‘misbruik’ in de hand zou kunnen werken of waardoor geld voor andere doeleinden zou kunnen worden gebruikt dan waarvoor dit eigenlijk bedoeld is (sommigen melden hier zelfs concrete aanwijzingen voor te hebben). Soms heeft men wel negatieve ervaringen, welke betrekking hebben op:

- Onduidelijkheden over de criteria bij afwijzing van de aanvraag (bij voorbeeld: “als zorginstelling zouden we de subsidie wel krijgen en als welzijnsinstelling niet”; “in eerste instantie kregen we voor NLdoet geen bijdrage en toen ineens kregen we het dubbele van het bedrag”)
- Niet duidelijk zijn van de inzendingstermijn (“toen we de aanvraag inleverden was het geld opeens op”)

Heel anders wordt er aangekeken tegen de reguliere aanvragen en aanvragen in het kader van programma’s. Men vindt hetgeen men moet aanleveren erg uitgebreid of zelfs “te uitgebreid”, iets waarin het Oranje Fonds overigens niet verschilt van andere fondsen.

Bij reguliere aanvragen blijkt men vaak eerst aan te kloppen bij lokale fondsen of sponsors. Ook de gemeenten kunnen een eerste stap zijn of eventuele andere fondsen of geldschieters (hoewel ook de omgekeerde weg wel wordt bewandeld: eerst de goedkeuring van het Oranje Fonds en vervolgens de andere partij(en) overtuigen met het bewijs van goedkeuring van het Oranje Fonds in handen). De aanvraag bij het Oranje Fonds is dus nogal eens aanvullend of een onderdeel van een grotere aanvraag. Veel (grotere) organisaties hebben dan ook contacten met meerdere fondsen.

Soms wordt ook alleen bij het Oranje Fonds aangeklopt voor grotere bedragen, als het om innovatieve projecten gaat of als men advies nodig heeft/wil sparren.

De uitgebreide aanvragen (formulieren) roepen drempels op:

- Moeilijker te realiseren voor met name kleinere organisaties; zeker als deze alleen met vrijwilligers wordt gerund, want het is (te) tijdrovend en vereist expertise.
- Moeilijker in te vullen door mensen die de Nederlandse taal minder beheersen of minder goed zijn in schrijven (“de praktijkmensen”): “het gaat vooral om laagopgeleide groepen met taalproblemen. Ze hebben veel kennis en goede ideeën maar kunnen dit niet vertalen naar een projectplan”. Hoewel dergelijke groepen wel geholpen worden door professionals, hebben zij hier niet altijd de ruimte voor.

Dit kan er toe leiden dat:

- men afziet van een aanvraag, waarbij ook wel wordt aangegeven dat hiermee “goede ideeën verloren gaan”;
- dat vooral kleinere organisaties kunnen afhaken (grotere instellingen kunnen hier makkelijker mensen voor vrij maken, zijn meer ingevoerd in de aanvraagprocessen en hebben meer expertise in huis)
- voordat men over gaat tot de “flinke tijdsinvestering” eerst te rade gaat bij het Oranje Fonds. Het doel hiervan is enerzijds om het risico op teleurstellingen achteraf zo veel mogelijk te voorkomen en anderzijds om meer invloed uit te oefenen op een beslissing door dankzij de adviezen van het Oranje Fonds een beter voorstel in te leveren. Daarbij wijst men er ook op dat de persoonlijke betrokkenheid van Oranje Fonds medewerkers kan ‘helpen’.

Een aantal respondenten vermeldt in bovengenoemd verband wel eerst een 'quick scan' te hebben laten uitvoeren. Dit geeft inzicht in de haalbaarheid van de financiering van een project. Men noemt echter ook ervaringen dat dit geen zekerheid oplevert, omdat de uiteindelijke eisen voor toekenning toch anders kunnen zijn ("bij de uiteindelijke aanvraag werden andere criteria gehanteerd").

Aspecten binnen het aanvraagproces waar men moeite mee kan hebben zijn:

- de grote hoeveelheid informatie die men moet aanleveren
- de eis dat de toegekende bedragen geheel ten goede moeten komen aan het project zelf en dat hier geen vaste personeelskosten en locatiekosten (gebouw, kantoor, etc.) mee mogen worden gefinancierd. Men vindt projectkosten en vaste kosten in de praktijk niet altijd makkelijk te scheiden ("in principe zitten er toch uren van het personeel in")
- de financiële verantwoording waarvoor men soms flinke kosten moet maken
- het maken van plannen om een project 'duurzaam' te laten zijn; dit vindt men vooraf moeilijk aan te geven. Mede in dit kader komt het vraagstuk van het verduurzamen van projecten om de hoek kijken: "hoe moeten we dat doen?"
- vertragingen die kunnen optreden als men extra informatie moet opleveren of het projectvoorstel terug moet naar de tekentafel. In het algemeen vindt men dat men voldoende snel (binnen 8 weken) de beslissing te horen krijgt. Als er vanuit het Oranje Fonds extra vragen worden gesteld kan het echter lang gaan duren ("dan gaan er weer 8 weken overheen").

4.3.4 Evaluatie

In het algemeen lijkt men weinig of geen moeite te hebben met de evaluatie of verantwoording van de projecten, ook al levert dit extra werk op. Wel vindt men soms dat de cijfers hierin te veel centraal staan (bijvoorbeeld "hoe veel mensen zijn bereikt"), terwijl men vindt dat kwalitatieve doelstellingen onvoldoende of niet meegewogen worden ("wat is er bereikt", "welke effecten heeft het project"). Mede in dit verband wordt geopperd überhaupt meer aandacht te besteden aan de evaluatie van methodieken: "wat werkt wel en wat werkt niet?". Men ziet hierin een belangrijke rol voor het Oranje Fonds weggelegd (eventueel ook in samenwerking met andere fondsen en instellingen) omdat het Oranje Fonds wordt geacht te beschikken over geaccumuleerde kennis en de "archieven" heeft. In dit verband komt ook het idee van het instellen van een leerstoel naar voren.

4.3.5 Continuïteit

Eerder is al aangegeven dat het vraagstuk rond de continuïteit van projecten een belangrijk vraagstuk is; het voortbestaan van organisaties en instellingen is hier ook aan verbonden. We hebben hier te maken met een belangrijk dilemma: enerzijds begrijpt men heel goed dat Oranje Fonds (en ook andere fondsen) er vooral voor is bedoeld om nieuwe initiatieven te ondersteunen (in het kader van sociale samenhang en sociale participatie) en een steuntje in de rug te geven. Anderzijds blijken goede initiatieven lang niet altijd in staat om nieuwe financieringsbronnen aan te boren binnen de termijn die daarvoor staat.

Rond dit onderwerp ontstaat in sommige groepen een flinke discussie waarbij er voorstanders zijn van garanties voor financiering op langere termijn zodat initiatieven een sterkere basis krijgen, c.q. meerjarenplannen kunnen maken. De vrees dat

subsidiering vanuit de overheid steeds moeilijker wordt speelt hierbij een belangrijke rol: “fondsen moeten opnieuw kijken naar het onderscheid tussen projectfinanciering en structurele financiering, omdat de overheid zich terugtrekt. Waarom zou je iets succesvol niet 30 jaar kunnen financieren? Maar er zijn ook voorstanders van een beperking van subsidie tot 3 jaar: “voldoende tijd voor een project om zich te bewijzen””; “innovatieve projecten krijgen anders geen kans”; “het Oranje Fonds is er niet voor om organisaties in leven te houden”.

In ieder geval vindt men dat het Oranje Fonds in het kader van deze problematiek een belangrijke rol zou kunnen spelen: door het stimuleren tot sociaal ondernemerschap, opleidingen in dit kader, maar ook het leggen van contacten met instanties die in het vervolg een ondersteunende rol kunnen vervullen dan wel tot samenwerking bereid zijn.

4.4 Missie en waarden en operationalisering daarvan

4.4.1 Algemeen

Deelnemers aan de sessies weten desgevraagd niet precies aan te geven waar het Oranje Fonds voor staat (laat staan dat men de missie woordelijk zou kunnen debiteren). Niettemin blijken de doelen of visie die men bij het Oranje Fonds verwacht of die geassocieerd worden met het fonds in sterke mate aan te sluiten op de missie. Zo worden genoemd (het bevorderen van):

- Saamhorigheid, verbinden
- Sociale cohesie, sociale samenhang
- Elkaar helpen
- Sociale initiatieven
- Gericht op alle burgers, iedereen

Soms wordt ook het bevorderen van sociaal ondernemerschap als specifiek doel genoemd.

Na lezing van de missie kan men zich hier in het algemeen goed in vinden, zowel als het gaat om wat bij men bij het Oranje Fonds verwacht, als zijnde passend bij de doelen van de eigen organisatie of activiteiten. Niettemin vindt men de missie soms wat te algemeen geformuleerd en zou deze ‘scherper’ kunnen. Men mist dan vooral de consequentie, het eigenlijke doel, welke men dan meer ziet als “elkaar helpen”, “voor elkaar zorgen” of “voor elkaar iets doen”; doelen die ook worden gerelateerd aan de problematiek die men voor ogen heeft, i.c. de terugtrekkende overheid en overheveling van zorgtaken.

4.4.2 Passen van activiteiten; wat mag meer wat mag minder

In het algemeen heeft men niet de indruk dat het Oranje Fonds activiteiten ontplooit die niet bij het fonds zouden passen. Overigens heeft men niet het overzicht van waar het Oranje Fonds zich in de volle breedte mee bezighoudt.

Bij het Oranje Fonds denkt men niet alleen aan activiteiten in het kader van programma's, campagnes en projecten, maar ook vaak aan de bovenbouw daarvan:

- Stimuleren van sociaal ondernemerschap
- Verbindingen leggen tussen organisaties/instellingen
- Opleidingen, cursussen
- Vraagbaak of expertisecentrum op het gebied van sociale projecten.

Deelnemers aan de sessies verwachten in ieder geval dat aan bovengenoemde aspecten van het werk van het Oranje Fonds meer aandacht zou mogen worden besteed, dan wel dat het Oranje Fonds zich op genoemde terreinen nadrukkelijker zou kunnen profileren, mede gegeven de behoeften die men zelf ziet bij de (eigen) instellingen die op sociaal gebied werkzaam zijn.

Als het gaat om de specifieke projecten, programma's en campagnes dan komt het volgende naar voren (dit voor zover men zich hier een beeld van heeft gevormd; ten aanzien van bepaalde programma's of campagnes komt weinig of niets naar voren):

- **Burendag:**
 - Sterk: brengt mensen met elkaar in contact en kan opstap zijn voor verdere samenhang in de buurt en projecten in dat kader; past wat dat betreft naadloos op de missie van het Oranje Fonds; is meer dan alleen een buurt BBQ of gezelligheid
 - Zwak: effecten niet duidelijk, mogelijke 'moeheid' → minder animo, blijft eenmalig
 - Aandachtspunt: connectie met DE: Oranje Fonds dient belang van DE door reclame te maken; hetgeen "op het randje" wordt gevonden
- **NLdoet:**
 - Sterk: prima voorbeeld van voor elkaar dingen doen, elkaar helpen (activering van de missie), partnerschap van verschillende geledingen in de maatschappij; goede PR door rol Koningshuis, maar ook voor projecten/voorzieningen
 - Zwak: te eenmalig (er worden ten aanzien van deze campagne vrijwel geen negatieve kanttekeningen geplaatst!)
- **NLgeeft:**
 - Sterk: staat "dicht bij de mensen", onderlinge solidariteit
 - Zwak: vist in dezelfde vijver als andere (lokale) organisaties, concurrentie, organisaties houden hier slechts weinig aan over vanwege afdracht
- **Kroonappels en Appeltjes van Oranje:** onderscheid blijkt niet duidelijk.
 - Sterk: waardering voor vrijwilligers en projecten, goede voorbeelden, inspiratie, goede reclame
 - Zwak: competitie element spreekt niet iedereen aan, kost veel tijd, Koningshuis niet voor alle groepen in de samenleving relevant
- **Groeiprogramma:**
 - Sterk: past goed bij verduurzaming projecten, sociaal ondernemen; belangrijke voorwaarde voor continuïteit en groei
 - Zwak: Minder bekend, slechts beperkt aanbod: zou breder ingezet kunnen worden
- **Zomerschool:** zeer beperkt bekend
 - Sterk: goed voorbeeld van sociaal ondernemen, belangrijk voor 'kansarme' kinderen
- **Kracht van Sport:**
 - Sterk: Sport brengt mensen bij elkaar die elkaar anders nooit zouden ontmoeten; goed middel om (allochtone) vrouwen uit huis te krijgen en kinderen van de straat, brede doelgroep
 - Zwak: associatie met missie soms moeilijk te leggen, andere fondsen/instellingen houden zich hier ook mee bezig
- **Kinderen maken muziek:**
 - Sterk: samen muziek maken geeft een band (die anders moeilijk te leggen is), hoge mate van toegankelijkheid

- Zwak: relatie met missie soms moeilijk te leggen

4.5 Ontwikkelingen en ideeën voor de nabije toekomst

Deelnemers onderkennen met name de volgende ontwikkelingen in de maatschappij waar het Oranje Fonds zich volgens hen op zou moeten richten, dit vooral tegen de achtergrond van de terugtrekkende overheid:

- Toename van sociaal isolement, met name bij ouderen en chronisch zieken, maar dit geldt ook voor nieuwe Nederlanders, asielzoekers en zelfs burens. Dit probleem lijkt over alle groepen heen als belangrijkste probleem te worden gezien
- Toename van kinderen en jongeren die in kansarme situaties opgroeien
- Een groter beroep op de zelfredzaamheid van mensen, waarbij gevreesd wordt dat bepaalde groepen hier helemaal niet toe in staat zijn
- Mede in bovengenoemd verband een groter beroep op vrijwilligers en vrijwilligerswerk, waarbij ook de vrees bestaat dat de groep vrijwilligers steeds kleiner wordt en dat vrijwilligers zullen worden overvraagd, wat weer tot een soort 'moeheid' zou kunnen leiden
- Teruggang in sociale voorzieningen zoals buurthuizen, dorpshuizen
- Armoede: "mensen kunnen niet meer voorzien in hun basisbehoeften"

In het voorgaande is reeds een aantal onderwerpen naar voren gekomen dat men van belang acht voor het beleid van het Oranje Fonds (dit afgezien van wat het Oranje Fonds al doet op het gebied van sociale samenhang en waarvan men in het algemeen vindt dat het Oranje Fonds dit zou moeten blijven doen: "ze moeten gewoon doorgaan met het goede dat ze doen"). Hier worden de onderwerpen of ideeën nogmaals genoemd, aangevuld met de ideeën die men verder naar voren brengt:

- Zorgen voor de continuïteit van projecten, verduurzaming en creëren van de voorwaarden daarvoor:
 - Door projecten voor langere tijd te financieren dan nu het geval is
 - Door het stimuleren van sociaal ondernemerschap
 - Leggen van contacten (onder andere met gemeenten, maar ook het bedrijfsleven, bijvoorbeeld in het kader van MVO)
 - Helpen met het werven van fondsen
- Stimuleren van uitwisselen van ervaringen, best practices en dergelijke; vastleggen van kennis en uitdragen daarvan ("soms zijn er bepaalde problemen waar men in een andere wijk al een oplossing voor heeft")
- Samenwerken met andere fondsen/instellingen op voornoemd punt; "kruisbestuiving tussen projecten"
- Effecten van methodieken meten ("de impact"); "goed kijken naar wat er wel en niet werkt"
- Partijen samenbrengen om armoedebestrijding gestalte te geven; gedacht wordt dan onder andere aan energiemaatschappijen en woningcoöperaties
- Geven van opvoedingsondersteuning (kinderen beter voorbereiden op hun toekomst), ouders en kinderen weer met elkaar in contact brengen; sommigen wijzen in het bijzonder op 'meidenproblematiek'
- Investeren in persoonlijke relaties met aanvragers
- Voorfase inbouwen bij het aanvragen van projecten, waarin het idee voor het project kan worden voorgelegd en uitgelegd en nadere afstemming kan plaats vinden

- Afstand tot de praktijk verkleinen; “vaker komen kijken”. In dit verband wordt ook geopperd om met regionale vertegenwoordigers te werken die de organisaties goed kennen (“zoals vroeger bij het Juliana Fonds).
- Als mogelijkheid om mensen uit het isolement te halen wordt onder andere gedacht aan het creëren van ontmoetingsgelegenheden op de “hardste dagen”: de feestdagen: NLfeest, NLKerst, of zelfs NLvakantie.

4.6 Vrienden

4.6.1 Inleiding

De sessie met Vrienden is met een klein groepje uitgevoerd (3 personen). Er waren meer Vrienden uitgenodigd, maar deze zijn onder andere vanwege ziekte niet op komen dagen bij de sessie.

Belangrijk is het te vermelden dat er een intensieve werving van respondenten heeft plaatsgevonden voor de sessie, maar dat velen niet in deelname hieraan geïnteresseerd bleken te zijn. Men vindt het prima om te geven aan goede doelen, waaronder het Oranje Fonds, maar verdere betrokkenheid heeft men hier niet mee, of men verwachtte geen echte bijdrage aan de sessie te kunnen leveren.

Daar komt nog bij dat veel Vrienden flink op leeftijd zijn (zie ook resultaten kwantitatief onderzoek bij Vrienden) en zo hun fysieke beperkingen hebben, wat de komst naar de onderzoekslocatie ook heeft belemmerd.

Niettemin hebben de deelnemers aan de sessie, ook al gaat het om een beperkt aantal, wel de nodige inzichten opgeleverd, welke mede input zijn geweest voor de aanpak en vraagstellingen in het kwantitatieve onderzoek.

4.6.2 Kenmerken van de Vrienden betrokken in deze sessie

Onderstaand volgt een opsomming van de belangrijkste kenmerken van de groep Vrienden (2 mannen, 1 vrouw):

- De leeftijd van de respondenten is hoog (2 personen rond de 60 jaar en 1 persoon zelfs 79 jaar) wat representatief lijkt voor de Vrienden van het Oranje Fonds (zie kwantitatief onderzoek)
- Men is Vriend geworden via een wervingsactie (aan de deur of telefonisch), waarbij men vond dat de benadering erg sympathiek (ook persoonlijk) en overtuigend was (waaraan ook wel wordt toegevoegd dat men dan geen “nee” kan zeggen)
- Allen geven aan een grote set “goede doelen”, waarbij opvalt dat men de loterijen (Postcodeloterij, BankGiroloterij, Vriendenloterij en Staatsloterij) ook hieronder schaaft (allen doen aan meerdere van deze loterijen mee). Daarnaast wordt gegeven aan ‘goede doelen’ zoals Greenpeace, Aidsfonds, kerken en Cordaid. Er is wat dat betreft sprake van een zekere spreiding aan organisaties waar men aan ‘doneert’. Meestal gaat het om kleine bedragen per doel.
- Alle respondenten hebben betrokkenheid (gehad) met vrijwilligerswerk (waarbij aangetekend dat een respondent gewerkt heeft bij DE en goed bekend is met de Burendag en een andere respondent een collega heeft geholpen met een aanvraag bij het Oranje Fonds).

4.6.3 Beeld van het Oranje Fonds

Een zeer belangrijk en overtuigend argument (het haakje) dat de respondenten overstag deed gaan bij de werving was dat het Oranje Fonds zich richt op kleinschalige projecten in de wijk. Dit levert het gevoel op dat het Oranje Fonds midden in de samenleving staat en ook concreet “dichtbij” iets kan betekenen. De respondenten hebben veel geloof in positieve effecten van kleinschalige projecten geïnitieerd door mensen zelf (dus niet van boven opgelegd). Men heeft dan ook het gevoel dat men echt iets kan bereiken (“het geven geeft geen voldoening, iets bereiken wel”). In dit kader wordt overigens een negatieve opmerking gemaakt over de site: “hier kan je niets terugvinden over de projecten en wat er is bereikt”, “ik verwacht een site die knalt van de projecten, maar niets van dat al!”.

Het gevoel dat men weet waar het geld naar toe gaat blijkt erg belangrijk, men wijst daarbij vooral op de campagnes NLdoet en Burendag: “dichtbij!”; “bij die verre landen weet je niet wat er met het geld gebeurt”.

Men heeft de indruk dat het Oranje Fonds een niet al te groot fonds is, omdat het zich in de ogen van de respondenten vooral bezig houdt met projecten in de buurt en zich beperkt tot Nederland. Het Koningspaar geeft wel extra cachet aan het fonds, zonder dat men het fonds hier (in eerste instantie) sterk mee associeert. Het optreden van “Willem Alexander en Maxima” (het Koningspaar wordt steeds met hun voornamen aangeduid!) ziet men wel als (goede) reclame en kent met vooral van NLdoet. Hun verdere betrokkenheid bij het fonds lijkt niet echt duidelijk, maar wekt wel vertrouwen en sympathie op. Overigens is de relatie tussen ‘projecten dichtbij’ en een sympathiek gevoel ook erg sterk.

Respondenten blijken weinig te weten van wat het Oranje Fonds doet (naast Burendag en NLdoet) en zeggen daar ook informatie over te missen. Men zegt de Nieuwsbrief niet te ontvangen.

Mede vanwege de rol van het Koningshuis in de ‘reclame’ verwacht men vooral dat het fonds ouderen zal aanspreken (als donateur) en dat jongeren hier minder voeling mee zullen hebben.

4.6.4 Beeld en verwachtingen van de activiteiten van het Oranje Fonds

Zoals eerder opgemerkt verwacht men dat het Oranje Fonds zich vooral zal richten op kleine projecten, waarbij men vooral verwacht dat deze ten goede zullen komen aan:

- Kinderen, met name de kinderen in een achterstandssituatie: “zodat die weer kunnen voetballen en naar muziekles”
- Groepen aan de onderkant van de samenleving
- Groepen die moeilijk mee kunnen komen in de samenleving.

De noodzaak om deze groepen te ondersteunen baseert men mede op de ontwikkeling dat er vanuit de overheid steeds minder voor hen wordt gedaan en dat er steeds meer een beroep zal worden gedaan op vrijwilligers met als doel het bevorderen van sociale participatie en het kunnen meedoen in de maatschappij.

4.6.5 Missie van het Oranje Fonds

De missie of doel van het Oranje Fonds is bij respondenten niet bekend of wordt geformuleerd als "ondersteunen van doelgroepen die dat nodig hebben".

Men wijt het onbekend zijn met de doelen van het Oranje Fonds aan gebrekkige communicatie van het fonds met zijn donateurs (n.b. men lijkt daar zelf ook geen moeite voor te doen).

In de geformuleerde missie kan men zich overigens goed herkennen, waarbij deze vooral wordt geassocieerd met het uit sociaal isolement halen van mensen (met name ouderen) en elkaar helpen, zoals "boodschappen doen voor een ander".

4.6.6 Verwachtingen van het Oranje Fonds

Op de vraag wanneer men over zou gaan tot een hogere donatie geeft men aan dat het budget dat men hiervoor ter beschikking heeft beperkt is. Bij een goed verhaal of speciale projecten zou men wel extra (incidentele) donaties overwegen.

Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat het fonds transparant is in de wijze waarop de gelden worden besteed: "waar het naar toe gaat" ("er moet zo veel mogelijk naar de projecten, de mensen en zo min mogelijk naar de organisatie zelf").

Ontwikkelingen waar het Oranje Fonds op zou moeten inspelen (naast of in het kader van kleinschalige projecten in buurten/wijken) of dingen die het Oranje Fonds zou moeten doen zijn volgens de respondenten:

- Ouderenzorg
- Mantelzorgprojecten
- Allochtone vrouwen uit huis zien te krijgen (ook met het oog op het leren van de Nederlandse taal en opvoeding van de kinderen)
- Zorg voor de meest kwetsbare groepen
- Geven van structurelere steun dan (alleen) projecten van een dag (refererend aan NLdoet en Burendag)
- Goed voeling houden met wat er speelt

5 Resultaten kwantitatief onderzoek

5.1 Aanvragers

5.1.1 Inleiding

In deze paragraaf worden de resultaten van het kwantitatieve onderzoek behandeld, dat onder 'aanvragers' is gehouden. Dit deel van het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een online vragenlijst, waarvoor men per email een uitnodiging heeft ontvangen.

De respondenten voor dit onderzoeksonderdeel zijn geworven op basis van een door het Oranje Fonds verstrekte adressenlijst. Alle email-adressen hieruit hebben een uitnodiging voor deelname ontvangen. Het gaat hierbij om ongeveer 9500 adressen waarvan 10% ongeldig/niet meer in gebruik bleek te zijn (dit is een normaal verschijnsel). Uiteindelijk heeft ruim 26% van het overgebleven bestand (om precies te zijn n=2243 respondenten) de vragenlijst (compleet) ingevuld. Zeker gegeven de lengte van de vragenlijst is dit een goede score (in de uitnodiging was aangegeven dat het invullen 25 minuten in beslag zou nemen; een flinke tijdsinvestering voor een dergelijk onderzoek).

Het onderzoek is uitgezet bij alle type aanvragers, dus aanvragers in het kader van programma's, Burendag, NLdoet en reguliere projecten, inclusief degenen die geen positieve toekenning hebben mogen ontvangen. Deze laatste groep betreft zo'n 11% van de totale groep respondenten.

Gegeven het relatief grote aantal aanvragen voor bijdragen in het kader van de Burendag en NLdoet, domineren de respondenten die dit hebben gedaan de totale steekproef. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt echter niet dat er essentiële verschillen zijn tussen de reacties van de verschillende typen aanvragers. Het gaat hooguit om verschillen in accenten. Hierbij kan verder worden aangetekend dat er een aantal respondenten is dat tot meerdere groepen aanvragers kan behoren, omdat men bijvoorbeeld zowel een aanvraag heeft gedaan in het kader van Burendag en een reguliere aanvraag heeft ingediend. Zij worden dan tot beide groepen aanvragers gerekend.

Gegeven de grote overeenkomst in reacties van verschillende aanvraagsgroepen zullen wij ons in de weergave van resultaten beperken tot de totale steekproef, behalve daar waar wij relevante verschillen tussen groepen hebben kunnen detecteren.

Zoals wij ook bij de beschrijving in andere delen van dit rapport hebben gedaan, maken wij hierin een onderscheid tussen:

- Perceptie/beeld van het Oranje Fonds (associaties, gevoelens en achtergronden daarvan)
- Inhoud/waarden/missie
- Gedrag (de praktische/operationele kanten, de performance van het Oranje Fonds).

5.1.2 Belangrijkste kenmerken van de steekproef

Onderstaand worden de belangrijkste kenmerken van de steekproef samengevat.

- De totale steekproef bestaat uit n=2243 respondenten
- Het aandeel vrouwen (49,4%) is praktisch gelijk aan het aandeel mannen (50,6%)

- De leeftijdsgroep 46-65 jaar is met bijna 58% sterk vertegenwoordigd in de steekproef. De leeftijdsgroep tot 35 jaar is met 7,7% zwak vertegenwoordigd. Het aandeel van de groep 36-45 jaar bedraagt 17% en het aandeel 65-plussers 17,4%.
- Het gaat bij degenen die de vragenlijst hebben ingevuld veelal om (zeer) ervaren mensen, die in bijna 2/3 van de gevallen meer dan 5 jaar bij/voor de organisatie werkzaam zijn en daarin veelal de functie hebben van directeur, voorzitter, bestuurslid of (deels) betaalde medewerker.
- Ruim 72% van de organisaties bestaat al 10 jaar of langer
- In het algemeen is er een goede spreiding van respondenten over de verschillende provincies, waarbij het aandeel per provincie goed correspondeert met het inwonertal. Zo leveren grote provincies (met relatief veel inwoners) zoals Noord-Brabant (19,5%) en Zuid-Holland (18,9%) een groot aandeel respondenten en kleinere provincies (met relatief minder inwoners), zoals Flevoland (5,4%) en Zeeland (5,1%) een kleiner aandeel respondenten.
- Iets meer dan de helft van de organisaties heeft minder dan 20 vrijwilligers in dienst, dus iets minder dan de helft van de organisaties heeft meer dan 20 vrijwilligers (in absolute zin een flink aantal). 15% van de respondenten werkt bij een organisatie van meer dan 100 vrijwilligers. Zo'n 50 respondenten (2%) geven aan dat 1000 of zelfs vele duizenden vrijwilligers bij hun organisatie werken.
- Bij meer dan de helft van de respondenten (54%) is sprake van een organisatie zonder betaalde medewerkers. Zo'n 19% heeft 10 of meer (deels) betaalde medewerkers in dienst. Bij ruim 8% van de respondenten zijn 100 of meer betaalde medewerkers werkzaam, waarbij enkelen aangeven dat het zelfs enkele duizenden medewerkers betreft.
- Meer dan 25% van de respondenten geeft aan dat meer dan 1000 mensen deelnemen aan de activiteiten van hun organisatie (op jaarbasis). Bij ruim 5% van de respondenten gaat het om (veel) meer dan 10.000 mensen. Bij iets minder dan de helft van de respondenten gaat het om kleinschaliger deelname van mensen aan hun activiteiten (hooguit 250 mensen op jaarbasis).

Onderstaand schema geeft de verdeling van respondenten weer over de activiteiten van het Oranje Fonds. Hierbij is sprake van een flink aantal dubbeltellingen, omdat een aantal respondenten aanvragen heeft gedaan voor verschillende activiteiten.

Type aanvragen/activiteit

	Aantal	%
Financiële ondersteuning	1397	62,3%
NLdoet	1625	72,4%
NLgeeft	115	5,1%
Burendag	856	38,2%
Beste Maatjes	61	2,7%
Oranje Fonds Kroonappels	186	8,3%
Appeltjes van Oranje	137	6,1%
Man 2.0	10	0,4%
Kinderen maken Muziek	35	1,6%
Groeiprogramma	27	1,2%
Kansen voor Jongeren	35	1,6%
Groen Dichterbij	92	4,1%
Zomerschool	44	2,0%
De kracht van Sport	32	1,4%
Masters in Mentoring	13	0,6%

5.1.3 Belang van het Oranje Fonds voor aanvragers

Uit de reacties van respondenten inzake de associaties en indrukken die men heeft bij het Oranje Fonds, komt een zeer positief beeld naar voren. Zelfs bij degenen van wie de aanvraag is afgewezen is het beeld bij het Oranje Fonds toch positief. Dit laatste betekent dat het positieve beeld niet alleen te maken heeft met de toekenning van aanvragen. Niettemin blijkt het belang van het Oranje Fonds voor het realiseren van projecten en activiteiten van organisaties hoog en de financiële afhankelijkheid groot. Dit wordt onderstreept door de antwoorden op de vraag waarom het Oranje Fonds belangrijk is voor de betreffende organisatie: zo'n 75% van de respondenten geeft aan dat zonder ondersteuning van het Oranje Fonds hun projecten of activiteiten niet zouden kunnen worden gerealiseerd. Het positieve gevoel dat een toekenning oplevert en de afhankelijkheid van de bijdrage van het Oranje Fonds beïnvloeden het beeld ten aanzien van het Oranje Fonds dan waarschijnlijk ook in positieve zin.

Uit onderstaande tabel en grafiek blijkt het belang van het Oranje Fonds voor organisaties.

Belang Oranje Fonds

Vraag		Aantal	%
Kunt u aangeven hoe belangrijk het Oranje Fonds is voor uw organisatie?	Zeer belangrijk	908	40,5%
	Belangrijk	798	35,6%
	Redelijk belangrijk	390	17,4%
	Niet zo belangrijk	129	5,8%
	Helemaal niet belangrijk	18	0,8%
	Totaal	2243	100,0%

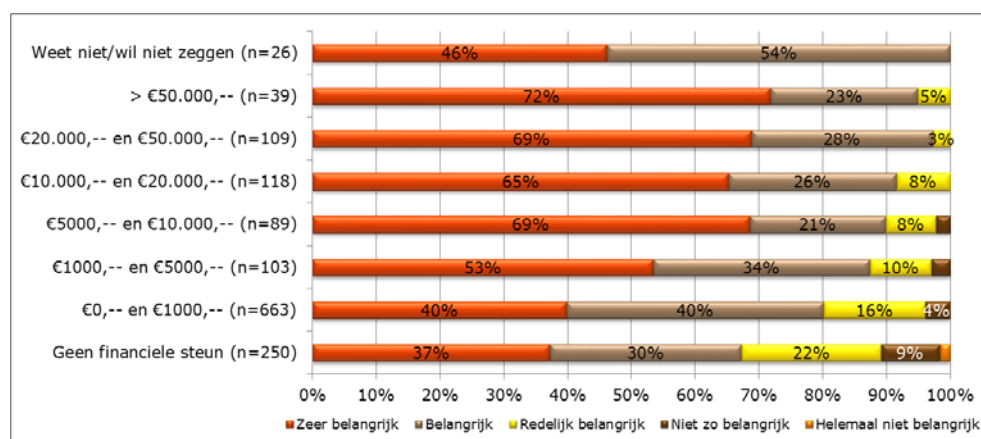
Conclusie: Het Oranje Fonds is voor meer dan 76% van de organisaties (zeer) belangrijk waarbij het aandeel dat zegt het Oranje Fonds 'zeer belangrijk' is met 40,5% groot genoemd kan worden.

Toelichting op het belang van het Oranje Fonds

In de toelichting die men geeft op de beantwoording van de vraag naar waarom men het Oranje Fonds zo belangrijk vindt noemt men met name de volgende redenen:

- Zonder (de bijdrage van) het Oranje Fonds zou de uitvoering van de projecten of activiteiten niet mogelijk zijn (75%)
- De bijdrage stimuleert vrijwilligers, onderstreept het belang, motiveert ze, etc. (15%)
- De bijdrage geeft meer mogelijkheden, je kan extra dingen doen, etc. (10%)
- Het geeft de mogelijkheid nieuwe initiatieven te ontplooien (3%)

Belang Oranje Fonds naar hoogte toegekende bedragen

Conclusie: Er is een zekere positieve relatie tussen het de hoogte van het bedrag dat men ontvangt van het Oranje Fonds en het belang dat men hecht aan het Oranje Fonds. Nochtans geldt in het algemeen dat het belang van het Oranje Fonds voor de betreffende organisaties in alle gevallen hoog is, zelfs als men (nu) geen financiële ondersteuning heeft ontvangen.

Veel organisaties zijn voor financiële ondersteuning niet alleen afhankelijk van het Oranje fonds. Een meerderheid van de organisaties wordt ook ondersteund door andere fondsen, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Andere Fondsen ja/nee

Vraag		Aantal	%
Krijgt uw organisatie ook ondersteuning van andere fondsen of instellingen?	Ja	1291	57,6 %
	Nee	952	42,4 %
	Total	2243	100,0 %

Welke andere Fondsen of instellingen?

Fonds/instelling	%
Gemeenten, stadsdelen, etc.	49
Rabo Coöperatiefonds	22
VSBfonds	13
Provincies, provinciale instellingen	10
Skanfonds	8
Lokale instellingen zoals Lions, Rotary, kerken	8
Fonds 1818	6
Prins Bernhard Cultuurfonds	6
Bedrijven	5
Jantje Beton	4
Fonds Sluyterman van Loo	3

Basis: n=1291 (organisaties die ook ondersteuning krijgen van andere instellingen)

Conclusie: Naast het Oranje Fonds ontvangen organisaties ook vaak ondersteuning van gemeenten/gemeentelijke instellingen. Van andere fondsen doen het Rabo Coöperatiefonds, VSBfonds en Skanfonds ook vaak een duit in het zakje

5.1.4 Perceptie/beeld bij het Oranje Fonds

Ten aanzien van het Oranje Fonds bestaat een zeer uitgesproken positief beeld bij aanvragers. Deze conclusie baseren wij op de uitkomsten van de Brand*Profiler en de rapportcijfers die respondenten aan het Oranje Fonds hebben gegeven.

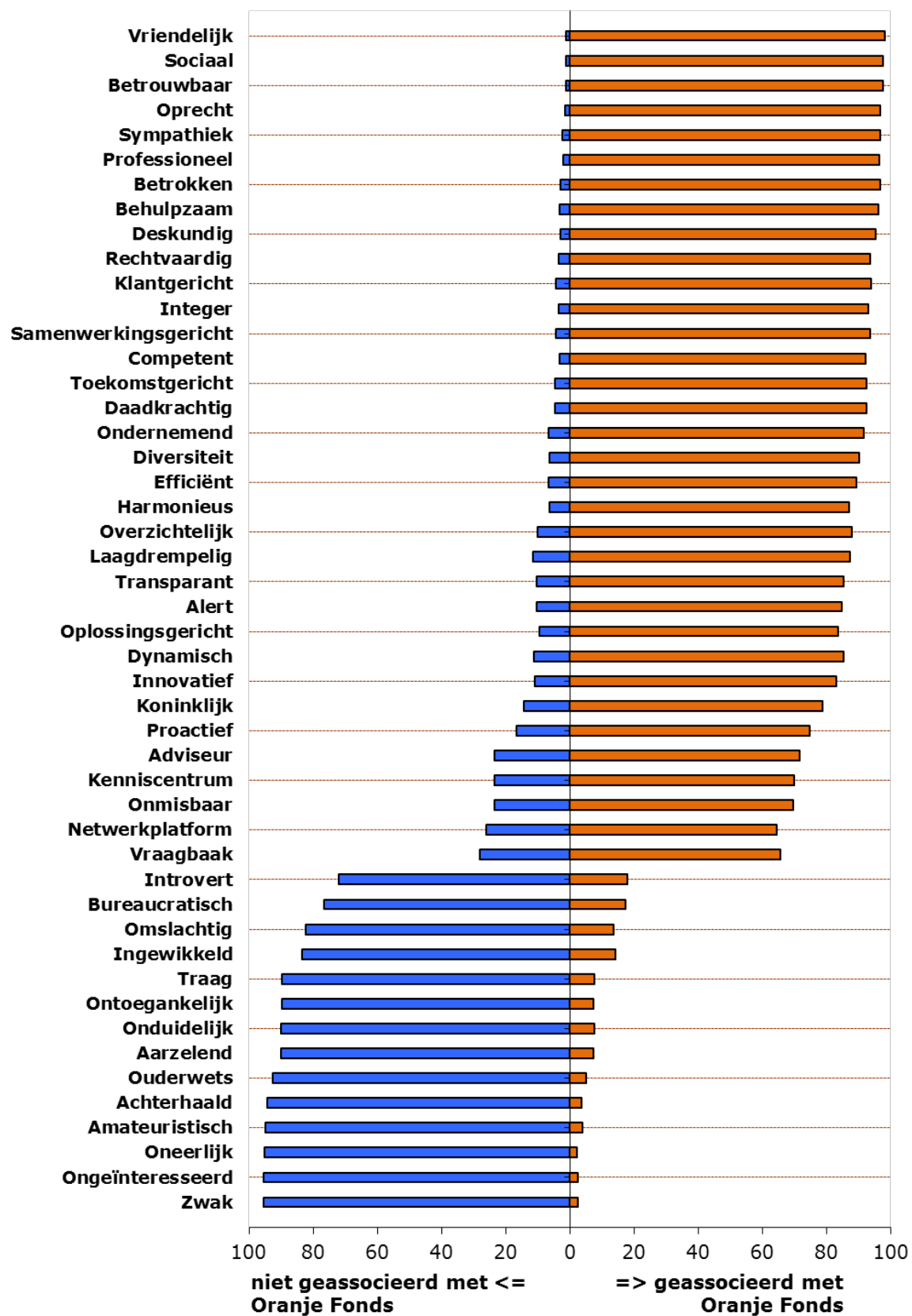
Met behulp van de Brand*Profiler is nagegaan wat de sterkte is van vooraf bepaalde positieve en negatieve associaties. De sterkte is bepaald op basis van wel/niet passen en de tijd die men nodig heeft om te beslissen of een associatie wel of niet passend is (hoe langer men doet over een beslissing des te zwakker is de associatie).

Op de volgende pagina zijn de uitkomsten van de Brand*Profiler in een grafiek weergegeven. In de bijlagen is meer uitleg over de Brand*Profiler gegeven².

² Een belangrijke reden voor de keuze van de Brand*Profiler is dat respondenten worden 'gedwongen' snelle keuzes te maken, waarmee intuïtie, gevoelsmatig kiezen wordt gefaciliteerd. Op deze manier worden ook 'onbewuste' associaties in kaart gebracht.

Sterkte associaties bij het Oranje Fonds (basis: totale steekproef)

Panteia

Conclusies uitkomsten Brand*Profiler:

- Er is, algemeen gesproken, sprake van een zeer uitgesproken positief beeld ten aanzien van het Oranje Fonds. Respondenten hebben niet veel tijd nodig om te bepalen welke associaties al dan niet bij het Oranje Fonds horen. Daarbij valt op dat alle positieve (emotioneel getinte) associaties sterk passen bij het Oranje Fonds en de negatieve (emotioneel getinte) associaties juist niet. Opmerkelijk is dat vrijwel iedereen het Oranje Fonds associeert met vriendelijk, sociaal, betrouwbaar, oprecht en sympathiek!
- De emotioneel neutralere associaties die meer betrekking hebben op functionele attributen van het Oranje Fonds: vraagbaak, netwerkplatform, kenniscentrum en adviseur, hebben een wat zwakkere relatie met het Oranje Fonds, zij het nog steeds in positieve zin.

Gegeven deze uitkomsten van de Brand*Profiler is de kans dat er door onderscheiden groepen aanvragers op een verschillende manier wordt aangekeken tegen het Oranje Fonds zeer klein. De (slechts kleine!) verschillen tussen groepen die wel zijn gedetecteerd betreffen de volgende:

- Aanvragers in het kader van programma's associëren het Oranje Fonds iets vaker met omslachtig en iets minder vaak met dynamisch en laagdrempelig. Per saldo betekent dit weinig. Voorts komt bij deze groep de associatie met 'adviseur' wat vaker voor
- Respondenten die relatief vaak contact hebben gehad met het Oranje Fonds (> 5 keer) vinden het Fonds wat vaker bureaucratisch, maar ook wat vaker adviseur dan degenen die minder contact hebben met het Oranje Fonds
- Degenen die minder grote bedragen aanvragen (< € 10.000,-) vinden het Oranje Fonds nog wat dynamischer, ondernemender en laagdrempeliger dan degenen die grotere bedragen hebben aangevraagd. Laatstgenoemden spreken iets vaker van bureaucratisch, traag en omslachtig.

Uniciteit Oranje Fonds

Op de vraag wat het Oranje Fonds uniek maakt ten opzichte van andere fondsen of instellingen kan niet iedereen een antwoord geven. Vaak omdat men geen ervaring heeft met andere fondsen, men deze niet kent, etc. en soms ook omdat men het Oranje Fonds geen unieke eigenschappen toedicht. Verreweg de meeste respondenten (70%) zien wel punten van onderscheid tussen het Oranje Fonds en andere fondsen waarbij men vaak de nadruk legt op aspecten die te maken hebben met sociale cohesie (al gebruikt men zelden deze bewoording!). Ook door een hoge mate van laagdrempeligheid en de meer specifieke initiatieven van het Oranje Fonds onderscheidt het Oranje Fonds zich, alsmede de brede opstelling van het fonds (voor iedereen, veel verschillende initiatieven, etc.).

Opmerkelijk is dat de rol van het koningshuis/beschermjaar in dit verband slechts in beperkte mate spontaan wordt genoemd.

Onderstaande tabel biedt een samenvatting van de belangrijkste unieke kenmerken die men noemt ten aanzien van het Oranje Fonds.

Reacties op vraag: waarin is het Oranje fonds in uw ogen uniek als u dit fonds vergelijkt met andere fondsen /instellingen

<i>Unieke kenmerken (meest genoemde)</i>	<i>%</i>
Geen idee/weet niet	29
Mensen verbinden/samenbrengen, contacten bevorderen, participatie, betrokkenheid bij elkaar, samenwerken, dingen samen doen	15
(Doel:) Gericht op sociale bewogenheid, sociale samenhang/cohesie	8
Ondersteuning van projecten voor mensen/door mensen zelf	8
Laagdrempelig/toegankelijk	12
NLdoet	7
Burendag, gericht op buurten	5
Voor iedereen, heel Nederland, de samenleving als geheel	9
Zelf ontwikkelen van initiatieven, ondersteunen van nieuwe initiatieven	7
Landelijk werkzaam	4
Hoge mate van betrokkenheid	4
Kleinschalige projecten (ondersteuning van)	4
Koninklijk, rol koning en koningin	4
Brede oriëntatie, aandachtsgebieden	3

Conclusie: Het Oranje Fonds onderscheidt zich op de punten waar het fonds voor wil staan (bevorderen sociale cohesie door steunen van sociale initiatieven in brede zin). In een beperkt aantal gevallen worden NLdoet en Burendag als de uithangborden van het Oranje Fonds gezien. Negatieve onderscheidende aspecten worden niet genoemd.

In de volgende tabel wordt weergegeven welke fondsen en instellingen volgens respondenten vergelijkbaar zijn met het Oranje Fonds. 15% van de respondenten weet geen fonds of instelling die vergelijkbaar is met het Oranje Fonds. De fondsen waarmee het Oranje Fonds door aanvragers het meest mee wordt geassocieerd zijn: het VSBfonds, Prins Bernhard Cultuur Fonds, Rabo Coöperatiefonds en Stichting Doen. Opmerking: het is vaak moeilijk voor respondenten een vergelijking te maken tussen fondsen; veel van de fondsen zijn niet bekend of men heeft hier geen beeld bij. Het ligt dan voor de hand dat men het Oranje Fonds vergelijkbaar vindt met de fondsen die men kent/relatief bekend zijn.

Waar is het Oranje Fonds mee te vergelijken?

	aantal	%
Skanfonds	125	6%
Gemeente/gemeentelijke instellingen	155	7%
VSBfonds	367	16%
Prins Bernhard Cultuur Fonds	317	14%
Fonds voor Cultuur Participatie	107	5%
Start Foundation	27	1%
Rabobank	361	16%
Coöperatiefonds		
Stichting Doen	312	14%
SNS Reaal Fonds	38	2%
Lokaal fonds	59	3%
Fonds Sluyterman van Loo	39	2%
Nationaal Ouderenfonds	125	6%
Anders, te weten:	66	3%
Met geen enkel ander fonds	341	15%

Waardering van het Oranje Fonds

Respondenten hebben met behulp van een rapportcijfer aangegeven wat hun algehele gevoel of indruk is van het Oranje Fonds. Het gaat hier dus in feite om hoe de aanvragers het Oranje Fonds waarderen.

Ook hier is sprake van een uitermate positieve waardering van het Oranje Fonds: 82,5% van de respondenten geeft het Oranje Fonds een '8' of hoger. Het komt in dergelijke onderzoeken niet vaak voor dat negens en tienen worden gegeven, maar hier is daar wel in relatief sterke mate sprake van: 21,7% bedeeft het Oranje Fonds met een '9' en 12,3% geeft zelfs een '10'. Het percentage onvoldoendes is met 2,6% zeer beperkt.³

³ Bij Panteia hebben we geen benchmark voor de performance van charitatieve instellingen, maar uitgaande van de benchmark bij dienstverlenende organisaties, een rapportcijfer van 7,5 (de benchmark) is dan een goede beoordeling, hebben we hier te maken met een beoordeling (8+) die normaal gesproken uitsteekt boven de rest. Bij de score 8 is al sprake van een duidelijk positief onderscheid en behoort je tot de 10% beste organisaties. Bij een 7 ben je makkelijk inwisselbaar met andere organisaties en onder de 7 zou je problemen hebben. Het percentage onvoldoendes speelt een belangrijke rol in de bepaling van de scores en daar is bij het Oranje Fonds slechts minimaal sprake van.

Rapportcijfers indruk/gevoel bij het Oranje Fonds

		Aantal	%
Cijfer	1	5	0,2
	2	3	0,1
	3	5	0,2
	4	8	0,4
	5	37	1,6
	6	54	2,4
	7	280	12,5
	8	1089	48,6
	9	486	21,7
	10	276	12,3
	Totaal	2243	100,0

Conclusie: de rapportcijfers benadrukken het zeer positieve beeld ten aanzien van het Oranje Fonds.

In het algemeen zijn de rapportcijfers vooral gebaseerd op de eigen ervaring van respondenten met het Oranje Fonds, waarbij dat in vrijwel alle gevallen geldt voor degenen die een '8' of hoger hebben gegeven.

Bron rapportcijfer

<i>Direct, uit eigen ervaring</i>	%
Respondenten die een onvoldoende hebben gegeven	79
Respondenten die een 6 of 7 hebben gegeven	88
Respondenten die een 8 of hoger hebben gegeven	96

Degenen die het Oranje Fonds met een '8' of hoger waarderen baseren dit vooral op de volgende ervaringen, waarbij de menselijke factor en contacten een belangrijke rol spelen:

- Prettige samenwerking, prettige mensen, betrokken, vriendelijk, enthousiast
- Behulpzame houding
- Toegankelijk, benaderbaar
- Professioneel, deskundig
- Zonder de ondersteuning van het Oranje Fonds zouden projecten niet zijn gerealiseerd
- Open en duidelijke communicatie
- Meedenken, meer doen dan alleen financiële ondersteuning
- Duidelijke procedures en criteria (en toch flexibel, zoals ook wel wordt opgemerkt)
- Snelheid, efficiency, vlotte afhandeling

Vaak worden ook zeer specifieke positieve ervaringen genoemd. Onderstaand een aantal citaten:

Citaten (niet gecorrigeerd) van respondenten die het Oranje Fonds met een 8 of hoger waarderen

Het gevoel dat je als instelling een project samen met het Oranjefonds doet. Dat het Fonds niet alleen de financiën bewaakt, maar dat het de medewerkers ook daadwerkelijk ter harte gaat hoe en welke resultaten behaald worden. Daarnaast wordt actief ingezet op kennisdeling, wat getuigt van een lange termijn visie.

Voedselbanken zitten vaak in geldnood, omdat de meeste inkomsten uit particuliere hoek komen. OF voorziet snel en deskundig in een financiële toezegging zonder dewelke belangrijke zaken niet tot stand zouden kunnen komen.

Het Oranje Fonds financiert een aantal projecten van COC Nederland (te weten een programma dat zich richt op roze ouderen, LHBT asielzoekers en een programma dat zich richt op bi-culturele jongeren). U heeft in elk van deze gevallen ons stap voor stap begeleid naar een succesvolle aanvraag. U trad met ons in dialoog, ondersteunde en begeleidde ons. Dat hebben wij als uitzonderlijk ervaren. Mede dankzij uw hulp zijn elk van de programma's baanbrekend. Zij hebben voor elk van de groepen de basis gelegd voor een aanpak die door ons als 'good practice' ook in andere programma's kan worden toegepast. Het doen van een aanvraag is een complex proces dat tijd kost, wij kunnen ons voorstellen dat niet iedere organisatie daarvoor de middelen en mogelijkheden heeft. Wij beschouwen het doen van een aanvraag als een leerproces dat ons in staat stelt beter aan te sluiten bij de principes, doelen en prioriteiten van het Oranje Fonds.

Ik vind het Oranjefonds inspelen op actuele ontwikkelingen. Ze investeren ook in deskundigheidsbevordering (b.v. Zomerschool); maar ook bijvoorbeeld terugkom bijeenkomsten. Je moet ook waar maken wat je zegt te doen. Kunt dus ook aangesproken worden op steken die je laat vallen - soms is daar ook een vangnet voor als je maar communiceert

Het richten op een van de belangrijke stromingen die nu plaats vinden het bevorderen van de sociale cohesie, waardoor de bewoners meer (in staat zijn) zelf verantwoordelijkheid op pakken over hun wijk en laat wat zich daar plaats vindt is erg positief. De wijze waarop dat gebeurt, de medewerkers, de diverse acties, programma's komen volledig ten gunste van de bewoners en de doelstelling.

In de contacten werd meegedacht. Een misverstand werd later correct rechtgezet. Niet krenterig, wel realistisch.

Als stichting hebben wij al jaren op steun kunnen rekenen van het Oranje Fonds. In al die jaren hebben wij nooit iets negatiefs meegemaakt.

Aanvragen voor activiteiten als NLdoet of burendag zijn simpel en kosten weinig tijd om in te vullen. Het Oranjefonds is het enige fonds dat zo laat zien te snappen dat je vrijwilligerswerk naast je betaalde baan doet en er dus geen 40 uur per week voor hebt

Duidelijke en overzichtelijke organisatie. Toegankelijk, door iedereen te benaderen. Houdt ons goed op de hoogte en is eerlijk en duidelijk in de antwoorden. Vraagt niet heel veel werk om aanvragen in te dienen, ook niet veel werk achteraf. Maar vragen wel netjes om een evaluatie hoe het geweest is. Ze hebben hun activiteiten breed in de maatschappij, voor vele doelgroepen en veel plaatsen.

Het aantal respondenten dat een negatief gevoel heeft bij het Oranje Fonds is relatief gezien zeer klein. De 'onvoldoendes' (n=58, 2,6%) zijn vrijwel unaniem gebaseerd op de teleurstelling dat aanvragen niet zijn gehonoreerd en de moeite die men heeft gedaan voor de aanvraag. In dat kader typeert men de gang van zaken of de procedures van het Oranje Fonds als volgt: "veeleisend", "onredelijk", "luisteren niet", "criteria zijn niet duidelijk", "moeizaam", "tijdrovend", "bureaucratisch", "met 2 maten meten", "anderen voortrekken".

5.1.5 De praktijk van het Oranje Fonds

De contacten met het Oranje Fonds

In de volgende tabel is weergegeven hoe men voor het eerst van het Oranje Fonds heeft gehoord.

Eerste kennismaking

Vraag	Aantal	%
Hoe heeft u in eerste instantie gehoord van het Oranje Fonds?	Via de website	328 14,6%
	Via een folder, brochure	241 10,7%
	Via een advertentie	85 3,8%
	Via een commercial op radio of tv	338 15,1%
	Aanbevolen door een collega	169 7,5%
	Aanbevolen door mensen in mijn omgeving zoals vrienden of familie	169 7,5%
	Reeds bestaand contact van mijn organisatie	400 17,8%
	Via andere organisaties	217 9,7%
	Aanbevolen door de gemeente of een gemeentelijke instelling	149 6,6%
	Anders, te weten:	147 6,6%
	Totaal	2243 100,0%

Conclusie: Respondenten zijn op zeer verschillende manieren voor het eerst geconfronteerd met het bestaan van het Oranje Fonds. De sociale omgeving en contacten van de respondenten spelen hierbij een belangrijke rol, maar ook de website en commercials hebben geleid tot een eerste kennismaking.

De meeste respondenten (77%) hebben langer dan 2 jaar contact met het Oranje Fonds (zie tabel)

Sinds hoe lang contact

		Aantal	%
Sinds hoe lang bestaan er contacten met het Oranje Fonds?	Minder dan 1 jaar	117	5,2%
	1-2 jaar	391	17,4%
	2-5 jaar	1055	47,0%
	Langer dan 5 jaar	680	30,3%
	Total	2243	100,0%

60% van de respondenten heeft op jaarbasis 2 keer of vaker contact met het Oranje Fonds. 8% onderhoudt een frequent contact met het Oranje Fonds (zie onderstaande tabel).

Contactfrequentie

		Aantal	%
Hoe vaak heeft u het laatste jaar contact gehad met het Oranje Fonds?	Geen enkele keer	281	12,5%
	1 keer	617	27,5%
	2 tot 5 keer	1170	52,2%
	5 tot 10 keer	129	5,8%
	Vaker dan 10 keer	46	2,1%
	Total	2243	100,0%

Verreweg de meeste respondenten hebben via email contact met het Oranje Fonds. Daarnaast zijn telefonisch en schriftelijk contact veel voorkomend.

Type contact (laatste jaar)

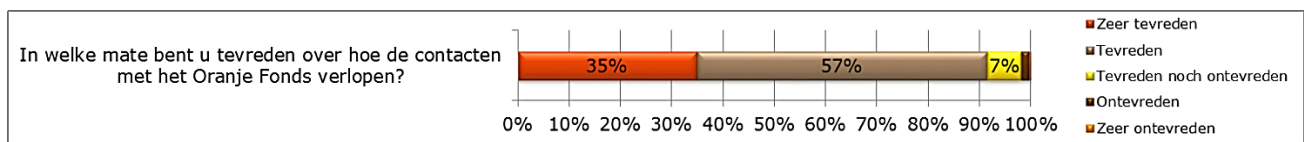
	Aantal	%
Via een persoonlijk gesprek (face to face)	171	8,7%
Via de telefoon	705	35,9%
Via e-mail	1604	81,6%
Schriftelijk	750	38,1%
Op een bijeenkomst van het Oranje Fonds, zoals een inspiratie, kennis- of voorlichtingsbijeenkomst	228	11,6%
Anders, te weten:	150	7,6%

dubbeltellingen

Tevredenheid met contacten

Een grote meerderheid van de respondenten is (zeer) tevreden over hoe de contacten met het Oranje Fonds verlopen. Liefst 92% is tevreden, waarbij het aandeel zeer tevreden er met 35% ook mag zijn. Slechts 2% toont zich niet tevreden over hoe de contacten verlopen.

Bij de vraag waarom men tevreden is over hoe de contacten met het Oranje Fonds verlopen wordt vaak verwezen naar de eerder gegeven antwoorden inzake de motivering van het ook gunstige rapportcijfer. De nadruk in hoe men de contacten ervaart ligt op de volgende kenmerken:

- Prettige, persoonlijke, vriendelijke contacten
- Zorgvuldig, correct, helder, duidelijk, zakelijk
- Professioneel, adequaat, efficiënt (ook: "niet meer dan nodig is")
- Tonen van begrip, empathie (bij voorbeeld als er vertragingen zijn in de aanvraag), respectvol
- Behulpzaam, meedenken
- Betrouwbaar, integer.

Bij de vraag waarom men minder of niet tevreden is over de contacten met het Oranje Fonds wordt vaak verwezen naar het niet toewijzen van de gevraagde ondersteuning en de tijdrovende/complex administratieve verantwoording die daarbij wordt gevraagd. Ook wordt het lang moeten wachten op antwoord relatief vaak genoemd, met name als men via email communiceert.

Het niet hebben of kunnen krijgen van persoonlijk contact wordt ook wel als een gemis ervaren. Verder wordt er door sommigen gesproken over wisselende ervaringen: de beleving van het contact verschilt afhankelijk van met wie men van doen heeft bij het Oranje Fonds.

Conclusie: De contacten die men met het Oranje Fonds heeft worden over het algemeen als (zeer) positief ervaren. In de weinig voorkomende gevallen dat men niet/minder tevreden is over het contact, lijkt dit meer te liggen aan de afwijzing van een aanvraag en de procedures dan aan de contacten zelf.

Verbeterpunten contacten

Op de vraag naar wat het Oranje Fonds (nog) beter zou kunnen doen als het gaat om de invulling van de contacten, antwoorden de meeste respondenten, zoals verwacht mag worden bij een hoge mate van tevredenheid, dat men hiervoor geen ideeën heeft of dat men niet weet hoe het beter zou kunnen (of zelfs: "het kan niet beter!"). Niettemin is er ook een grote groep respondenten, waaronder ook vele tevreden, die wel aangeven waar het beter zou kunnen. Men doelt hier dan niet zo zeer op de contacten maar op de aanvraagprocedures:

- Sneller, simpeler, makkelijker in te vullen, minder tijdrovend
- Niet bij elke aanvraag steeds alles opnieuw moeten invullen
- Minder regels, minder bureaucratie, minder voorwaarden, minder complexiteit
- Geen schriftelijke aanvragen

Daarnaast wijst men nogal eens op de mindere toegankelijkheid van de website als het gaat om het vinden van de gegevens/voorwaarden voor de aanvraagprocedure.

Dat de contacten wat persoonlijker mogen zijn wordt slechts door een klein aantal respondenten als verbeterpunt genoemd.

Tevredenheid procedure aanvraag

Respondenten hebben de verschillende aanvraagprocedures die gelden voor de reguliere aanvraag, Burendag, NLdoet en programma's beoordeeld op een 12-tal aspecten, dit uiteraard voor zover men in de praktijk met deze aanvraagprocedures te maken heeft gehad. Men heeft daarbij kunnen aangeven in hoeverre men tevreden is over de gang van zaken ten aanzien van deze aspecten.

Verbeterpunten reguliere aanvraag

Bij de vraag over verbeterpunten ten aanzien van de contacten met het Oranje Fonds kwam al naar voren dat men dan met name aan de aanvraagprocedures dacht. Hoewel men gemiddeld gezien (redelijk) tevreden is over het aanvraagproces blijken er voor een aantal respondenten verbeteringen (zeer) wenselijk. Men denkt daarbij vooral aan:

- Snellere afhandeling van de aanvragen en kortere beslissingsprocedures
- Vereenvoudiging en versimpeling van het aanvraagproces
- Minder grote hoeveelheden informatie die men moet opleveren
- Vereenvoudiging van de financiële verantwoording (waarbij men de externe kosten zoals van een accountant ook graag zou willen beperken)
- Meer mogelijkheden voor persoonlijk contact om bijvoorbeeld de aanvraag te kunnen toelichten
- Aanvragen voor langere termijn op basis van meerjarenplan om continuïteit te waarborgen

Veel wensen die men heeft (en vaak eigenlijk punten van kritiek) zijn afhankelijk van de specifieke situatie van de aanvragers. Een aantal voorbeelden hiervan zijn in de vorm van citaten in het volgende overzicht opgenomen. Voor verdere voorbeelden kan ook verwezen worden naar de uitkomsten van de groepssessies.

Citaten (voorbeelden, ongecorrigeerd) verbeterpunten reguliere aanvraag

Een langere looptijd, en minder projectmatig is nodig om continuïteit in gang te zetten. Dit is een algemene opmerking die zeker niet alleen voor het Oranje Fonds van toepassing is. Innovatie is mooi, maar continuïteit van succesvolle programma's beter.

De brief geeft aan dat de aanvraag niet past binnen de criteria van het Fonds. Er staat niet bij waarom niet. Het antwoord was ook strijdig met de quick scan.

We hebben een gemiddelde van zes maanden als responstijd voor onze aanvragen bij het Oranje Fonds, met uitschieters naar negen maanden. Dat is lang vergeleken met andere fondsen. Meer telefonisch contact dan schriftelijk contact rond aanvullende vragen, case manager die de 'eigen' organisaties beter leert kennen, kijken naar de interne procedure zijn mogelijk suggesties.

Na een eerste aanvraag stelt het oranje Fonds vaak aanvullende vragen. Deze zijn vaak erg uitgebreid. Voor een deel scherpen zij ons in onze formulering van het project, maar voor een deel staan de antwoorden al in de meegestuurde informatie. Ook vermoeden wij onder sommige vragen vooronderstellingen over ons werk die niet altijd kloppen. Dat maakt het beantwoorden soms lastig. Ook vertragen de vragenrondes de procedure enorm. Mogelijk zou telefonisch contact over vragen dit oplossen, doordat ook wij dan kunnen doorvragen naar de bedoeling. Of het inkorten van deze stap in de procedure (minder vragen, kortere responstijd van beide kanten).

De dikte van de stapel papier ligt rond de 5 a 8 cm. Dat zou zeker met de helft moeten verminderen.

In een voor iedereen begrijpelijke bewoordingen waardoor het gevoel van plezier ontstaat en niet van een verplichting

Aanvankelijk werd mij gezegd dat voor de financiële verantwoording een verklaring van een registeraccountant noodzakelijk was (toegekend fonds: 15.000, kosten RA accountant plm 5000) in tweede instantie bleek dat bij beperkte fondsverstrekking toch niet nodig te zijn. Is wel een aantal maanden overheen gegaan voordat dit duidelijk werd

Verbeterpunten aanvraagprocedure NLdoet en Burendag

De verbeterpunten (of punten van kritiek) die respondenten (naar aanleiding van negatieve ervaringen) noemen ten aanzien van de aanvraagprocedure voor NLdoet komen sterk overeen met de reacties bij Burendag en betreffen met name:

- Onduidelijkheden over de procedures, criteria en dergelijke, met als gevolg dat men nogal eens een bijdrage is misgelopen
- In het algemeen zou ook hier de aanvraag korter en gebruiksvriendelijker mogen. Men doelt hier vooral op de grote hoeveelheid informatie die men moet aanleveren, of de vele formulieren
- Bij afwijzing wenst men een duidelijker motivering ("er staat in de brief alleen dat het is afgewezen")

- Men heeft de indruk dat er steeds hogere eisen aan de organisaties worden gesteld, waardoor kleinere organisaties buiten de boot vallen (met name NLdoet)
- Snellere beslissingen zijn wenselijk
- De informatie en formulieren zijn lastig te vinden op de website
- Alhoewel sommige respondenten klagen over de financiële verantwoording die zij zouden moeten afleggen, zijn er ook respondenten die vinden dat het ontbreken van financiële verantwoording achteraf misbruik/fraude in de hand werkt
- Het is niet altijd duidelijk wat er onder Burendag of NLdoet valt (citaat: *In het aanvraag formulier van 2014 staat onderstaande voorwaarde: Uw Burendag activiteit bestaat uit meer dan 'gezellig samenzijn'. Het is de bedoeling dat u met de buurt iets opknapt of uitvoert voor de buurt. Nu heb ik een activiteit aangemeld voor het opknappen van de zaal en vind men dit echt iets voor NL-doet en is mijn aanvraag daarom afgewezen. Bij navraag bij een medewerker van het Oranje Fonds was de medewerker niet op de hoogte van deze voorwaarde. Kortom: Er lijken nu onterecht een hoop aanvragen te zijn afgekeurd.*)

Verbeterpunten aanvraagprocedure programma's

Bij de aanvragers in het kader van programma's komen ongeveer de zelfde punten naar voren als bij de reguliere aanvragers, waarbij het er overigens op lijkt dat de aanvraagprocedures voor programma's nogal eens wordt verward met reguliere aanvragen (snelheid beslissen, tussentijds opslaan van aanvraag). Het accent ligt op:

- Snelheid van beslissen, de lange procedure/afhandeling (zeker als er nog vragen zijn). Soms loopt men daardoor het ideale opstartmoment voor het project mis.
- De hoge eisen, hoge drempel, complexiteit van de aanvraag; te moeilijk voor bepaalde groepen (juist mensen in een achterstandssituatie)
- Veel verantwoording moeten afleggen, te veel rapportages moeten leveren
- Tussentijds opslaan van de aanvraag werkt niet (goed), met als gevolg dat je de aanvraag opnieuw moet doen; dit fenomeen wordt ook wel bij andere aanvraagprocedures gemeld
- Te uitgebreide financiële verantwoording, zelfs voor kleine bedragen. Bovendien is men veel geld kwijt aan de accountant
- Steeds dezelfde informatie moeten aanleveren als men voor meerdere projecten inschrijft.

Overigens meldt een aantal respondenten dat men heeft ervaren dat als men (vooraf) persoonlijk contact opneemt met medewerkers van het Oranje Fonds men duidelijker uitleg krijgt en dat dit de procedure vooruit helpt (zie ook resultaten groepssessies).

Gebruik van kennis en expertise van het Oranje Fonds

Alhoewel kennis en expertise van het Oranje Fonds een belangrijke rol speelt in het positieve beeld van het fonds, heeft een kleine 20% van de totale groep respondenten hier echt gebruik van gemaakt.

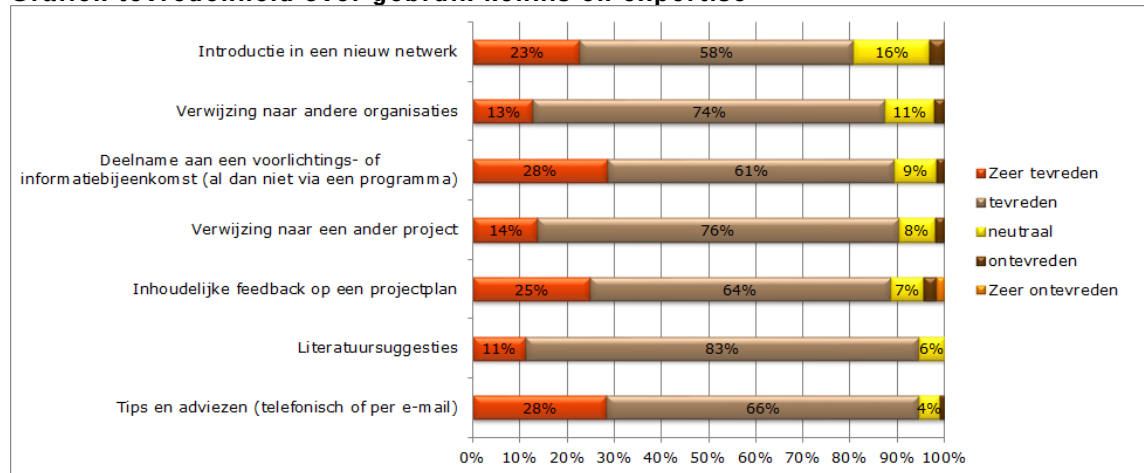
In de meeste gevallen ging het daarbij om:

- Tips en adviezen (telefonisch of via email) 63%
- Deelname aan een voorlichtings- of informatiebijeenkomst (al dan niet via een programma) 26%
- Inhoudelijke feedback op een projectplan 24%

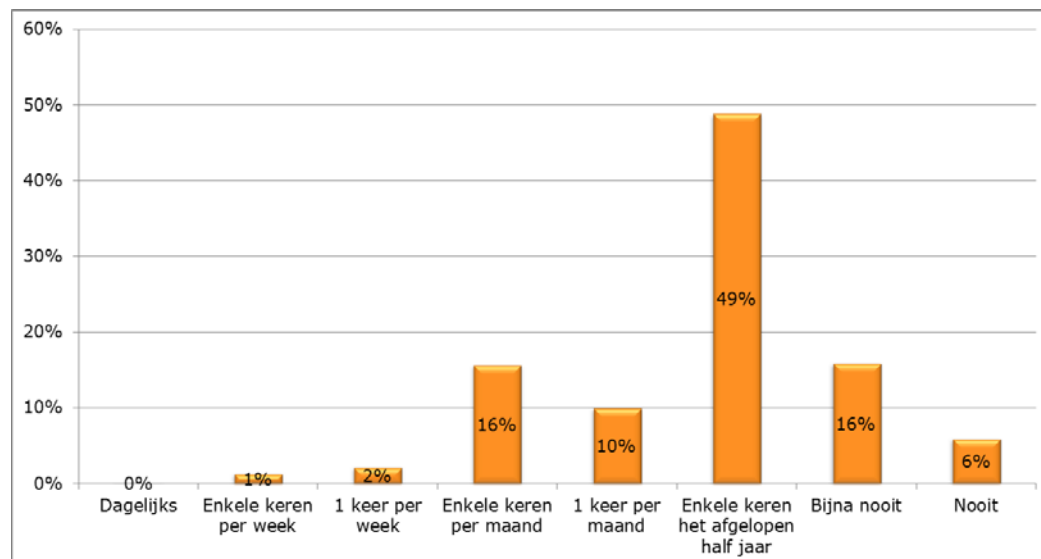
Ook ten aanzien van de uitvoering van deze activiteiten of functie van het Oranje Fonds zijn respondenten die hier gebruik van hebben gemaakt in het algemeen tevreden en heeft men hier verder weinig op aan te merken. De volgende grafiek illustreert dit gegeven.

Grafiek tevredenheid over gebruik kennis en expertise

Gebruik en evaluatie communicatiemiddelen

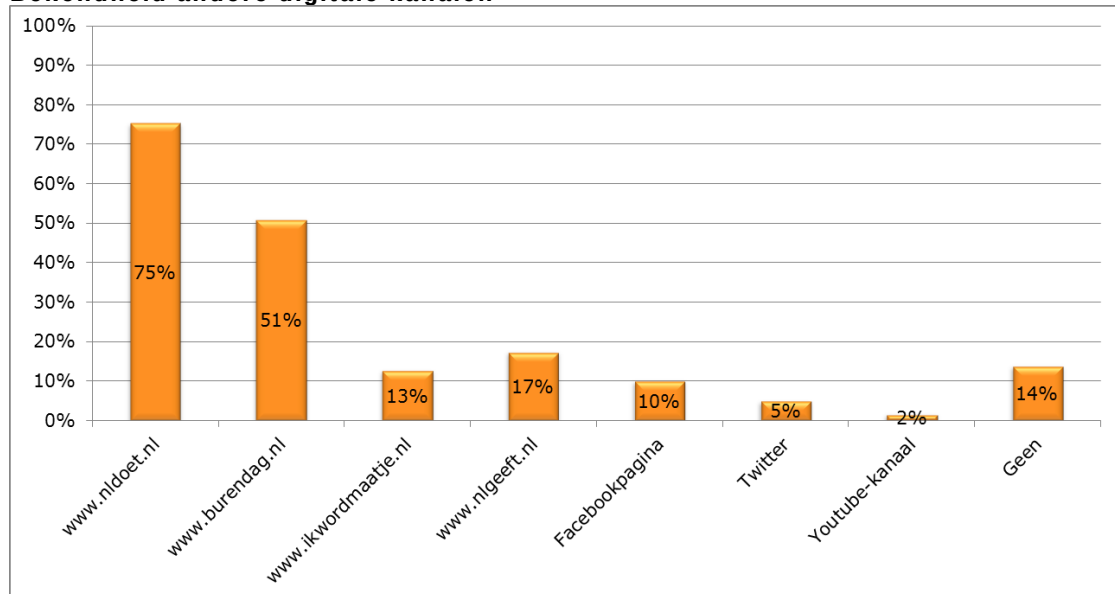
De volgende grafiek geeft een overzicht van de bezoekfrequentie van de website van het Oranje Fonds.

Verreweg de meeste respondenten hebben van de website van het Oranje Fonds gebruik gemaakt. De meesten van hen enkele keren het afgelopen half jaar. 19% van de respondenten heeft relatief frequent (enkele keren per maand of vaker) de website bezocht.

De website blijkt een belangrijk communicatiemiddel voor het Oranje Fonds. Hierbij speelt uiteraard mee dat aanvragen (deels) via de website verlopen. Zoals uit reacties op andere vragen naar voren komt is het echter niet voor iedereen even gemakkelijk de benodigde informatie op de website te vinden, zoals de formulieren. Een ander kritiekpunt is dat de ingevulde gegevens verloren kunnen gaan.

Bekendheid andere digitale kanalen

De websites van de campagnes zijn bij veel respondenten bekend, met name die van NLdoet en Burendag. Dit geldt veel minder voor de sociale media: facebookpagina en Twitter. Deze zijn slechts bekend bij een beperkte groep respondenten. Het Youtube kanaal is bekend bij slechts weinig respondenten.

Van de andere communicatiemiddelen van het Oranje Fonds is verder vooral de Digitale Nieuwsbrief goed bekend (60%) en in zekere mate geldt dit ook voor de schriftelijke nieuwsbrief (23%) en het jaarverslag (18%). Andere uitingen dan hiervoor genoemd zijn nauwelijks bekend bij respondenten.

Voor zover men de websites, digitale kanalen en uitingen kent heeft men hier een positieve indruk van.

5.1.6 Missie, waarden en doelen

Bekendheid met de missie van het Oranje Fonds

Verreweg de meeste respondenten geven aan in ieder geval 'een beetje' bekend te zijn met de missie van het Oranje Fonds: 35% zegt goed bekend te zijn met het Oranje Fonds en 57% zegt 'een beetje'.

Een meerderheid van de respondenten blijkt ook een redelijk tot goed ingevuld beeld van de missie van het Oranje Fonds te hebben; een beeld dat sterk aansluit bij de geformuleerde missie van het Oranje Fonds (soms zelfs bijna letterlijk geciteerd). Begrippen die men in dit kader vooral hanteert zijn:

- Sociale cohesie
- Sociale samenhang
- Sociale initiatieven
- Bij elkaar brengen van mensen
- Verbinden (tussen mensen)
- Saamhorigheid
- Elkaar ontmoeten

- Betrokkenheid op elkaar/ op de samenleving
- Bevorderen, stimuleren van participatie.

De functie van het Oranje Fonds als het gaat om de genoemde doelen typeert men vaak als ondersteunen of ondersteuning geven, maar vaker nog gebruikt men actievere termen zoals bevorderen, helpen en stimuleren.

Evaluatie van de missie

Aan respondenten is de officieel geformuleerde missie ook voorgelegd, waarbij is gevraagd naar het gevoel dat men hierbij heeft.

Bijna de helft (49%) van de respondenten heeft bij de geformuleerde missie een 'zeer positief gevoel' en 47% heeft een 'positief gevoel', zodat geconcludeerd kan worden dat de missie sterk wordt omarmd door de aanvragers. Dit laatste blijkt ook uit de toelichtingen die men hierop geeft. Vaak herkent men hierin de eigen doelstellingen en waarden en/of die van de instellingen waarvoor men werkt.

Een aantal kenmerkende citaten:

- Dit sluit goed aan bij de visie van onze organisatie. Daarnaast vind ik het als privé persoon een belangrijk uitgangspunt. tweedeling in de maatschappij moet worden voorkomen.
- Ik ben als vrijwilliger zeer betrokken bij juist dit aspect: de buurttuin waar ik initiatiefnemer van ben staat voor ontmoeting, mensen door activiteiten dicht bij elkaar laten komen, integratie van mensen met psychische klachten vanuit GGZ met buurtbewoners in contact laten komen, oudere mensen uit eenzaamheid halen, samenkomen van jong en oud middels activiteiten in het groen
- De ik-gerichte samenleving heeft sterke behoefte aan initiatieven die gemeenschapszin bevorderen. Kleine kernen verliezen steeds meer identiteit door het wegvallen van dragende bouwstenen als school, medische zorg, kerk, kinderopvang en winkels. De sterke economisering vraagt een oriëntatie met gerichte initiatieven om samenhang en gemeenschapszin te bevorderen. Het oranjefonds draagt daaraan sterk bij. Alle lof!
- voor mij is hetzelfde gevoel aanwezig, ik probeer mij in te zetten op lokaal niveau om de groepen en die elkaar willen ontmoeten hier ook de gelegenheid voor moeten krijgen, of dit nu de verenigingen, ouderen of mindervalide mensen zijn in ons dorp en omgeving, ik begrip de gedachte hierachter. (het heeft alleen vaak toch weer met financiën te maken om de 'dingen' voor elkaar te krijgen, daarvoor is het zo belangrijk om een Fonds te kunnen benaderen)
- Verbinding en samenwerking, mensen in hun kracht brengen dicht bij huis is waar onze organisatie bijna dagelijks mee werkt. Daarom spreekt het Oranjefonds onze organisatie zo aan.
- Als mens wil ik niet anders in de maatschappij staan dan zo. Het is mijn grootste verlangen dat de hele wereld zo zou kunnen leven. In harmonie met elkaar en met de werelden waarop we leven. En...als dat dan niet in het groot kan, dan toch zoveel mogelijk in onze kleine nabijheid. Dat gevoel krijg ik ook bij het Oranjefonds.
- door de sociale cohesie van de bevolking te vergroten ontstaat een beter onderling begrip en minder misverstanden waardoor mensen zich gelukkiger kunnen voelen.

Relevantie van de missie

Zoals bovengenoemde citaten ook illustreren, sluit de missie van het Oranje Fonds aan bij de doelstellingen van de organisaties waartoe de respondenten behoren. Voor bijna de helft van de organisaties (49%) is de missie zeer relevant en bij 38% van de totale groep respondenten is de missie in ieder geval voor een groot deel relevant.

Dit beargumenteert men meestal door te wijzen op de overeenkomstige doelstellingen van de eigen organisatie en die van het Oranje Fonds: “we staan voor hetzelfde doel”. Men ziet de eigen organisatie dan vaak als de uitvoerende instantie, (financieel) ondersteund door het Oranje Fonds: “het Oranje Fonds maakt het mogelijk”.

De missie van het Oranje Fonds wordt ook in brede zin relevant gevonden voor de samenleving: ruim 93% van de respondenten vindt de missie op z'n minst relevant. Men wijst er hierbij op dat de noodzakelijke veranderingen in de samenleving niet vanzelf tot stand komen en dat fondsen, welzijnsorganisaties en vrijwilligers hier een belangrijke rol in spelen, zeker met het oog op de terugtrekkende overheid, de sterke individualisering en het ontstaan/bestaan vangroepen die (dreigen) buiten de boot te vallen, c.q. niet meer mee kunnen komen in de maatschappij. Dit noopt tot het bevorderen van sociale cohesie, sociale participatie van iedereen, burgers die meer zelf moeten gaan doen en mensen die ‘in hun kracht worden gezet’, zoals men onder andere aangeeft.

Ontwikkelingen waarop het Oranje Fonds gezien zijn missie zou moeten inspelen

In onderstaand overzicht wordt weergegeven op welke maatschappelijke ontwikkelingen volgens respondenten door het Oranje Fonds gezien zijn missie zou moeten worden ingespeeld. Hierbij wordt ook het percentage vermeld van het aantal respondenten dat deze ontwikkeling noemt.

Maatschappelijke ontwikkelingen

<i>Ontwikkeling</i>	<i>%</i>
Het belang van sociale cohesie, sociale participatie, sociale samenhang/structuren; dit mede in het kader van individualisering, terugtrekkende overheid, etc.	25
Transitie/verandering in de formele zorg, ondersteuning om de negatieve gevolgen van deze transitie te beperken/tegen te gaan, samenwerking tussen formele en informele zorg	18
Jongeren, kinderen, jeugd die buiten de boot dreigen te vallen, etc.	11
Ouderen die steeds minder zorg en aandacht krijgen, waarvoor steeds minder wordt gedaan, die in een isolement terecht komen, gevolgen vergrijzing	11
Vrijwilligers die hard nodig zijn, vrijwilligers bijscholen/opleiden, vrijwilligerswerk bevorderen, etc.	7
Belang lokale initiatieven, buurten, kleine kernen mede in kader leefbaarheid e.d.	7
Gevolgen WMO, langer thuis wonen	5
Eenzaamheid, vereenzaming	5
Integratie sociaal zwakkeren, nieuwkomers, andere culturen	4
Problemen achterstandswijken/-buurten	3
Rol sociale media (mede in kader sociale cohesie e.d.)	2

Conclusies: sociale cohesie/participatie en aspecten die hier mee samenhangen zouden in de ogen van respondenten hoog op de agenda moeten staan als ontwikkeling waar het Oranje Fonds op in zou moeten spelen. Een deels hiermee samenhangende ontwikkeling is de overheveling van zorgtaken naar gemeenten en de

mensen zelf die alle aandacht zou moeten vergen, waarbij de samenwerking tussen formele en informele zorg een belangrijk aandachtspunt is.

Bij groepen in de samenleving denkt men vooral aan de benodigde aandacht voor ouderen en jongeren die worden uitgesloten, niet mee kunnen doen of komen. Integratieproblematiek met betrekking tot bijvoorbeeld allochtonen wordt ook wel genoemd maar betrekkelijk weinig.

De rol van vrijwilligers in het kader van de te bereiken doelen is ook belangrijk, waarbij de aanwas een bron van zorg is.

Niet veel genoemd, wellicht omdat hier in genoemd kader niet veel aan is gedacht, is de rol van sociale media. Daarbij gaat het vooral om de vraag wat deze zouden kunnen betekenen in het kader van bijvoorbeeld de sociale doelen.

Passen activiteiten bij het Oranje Fonds

Van de bestaande activiteiten van het Oranje Fonds is nagegaan in hoeverre men deze bij het fonds vindt passen. De resultaten zijn in onderstaande grafiek weergegeven. De betreffende activiteiten zijn alleen voorgelegd aan degenen die hier ervaring mee hebben of in ieder geval mee bekend zijn.

Mate van passen activiteiten bij het Oranje Fonds

4=past zeer goed

3=past goed

2=past matig

1=past niet

Conclusie: duidelijk is dat alle huidige activiteiten van het Oranje Fonds als goed tot zeer goed passend worden gezien bij dit fonds door aanvragers die bekend zijn met de desbetreffende activiteiten.

Activiteiten waar het Oranje Fonds meer of minder aandacht aan zou moeten geven.

Uit de voorgaande reacties van respondenten op de activiteiten van het Oranje Fonds komt al naar voren dat men vindt dat het Oranje Fonds het goed doet en met zijn ondersteuning en activiteiten de juiste keuzes maakt. De vraag naar wat het Oranje

Fonds meer of minder zou moeten doen is dan ook voor de meeste respondenten niet relevant en door een gebrek aan overzicht over wat het Oranje Fonds al doet voor velen ook moeilijk te beantwoorden.

Voor zover men wel een antwoord weet op de vraag waar het Oranje Fonds meer aandacht aan zou moeten besteden denkt men vooral aan:

- financiële ondersteuning: 14%
- NLdoet: 8%
- Burendag: 5%
- Beste Maatjes: 3%

Los van de bestaande projecten denkt men verder aan:

- Duurzame ondersteuning, continuïteit van projecten
- Delen kennis, kennisoverdracht, cursussen
- Werven en trainen/opleiden van vrijwilligers en mantelzorgers
- Ouderenproblematiek
- Werken aan PR en bekendheid van het Oranje Fonds (het idee bestaat bij enkelen dat het Oranje Fonds niet bekend is bij het 'grote publiek')
- Tonen effectiviteit en meerwaarde van de activiteiten van het fonds
- Laten participeren van minder bedeelde jongeren, ouderen, gehandicapten in sociale verbanden (ook sport, cultuur, etc.)
- Ondersteunen kleinschalige (duurzame) activiteiten
- Fondsen werven
- Armoede bestrijding.

Als belangrijkste reden om meer aandacht te besteden aan financiële ondersteuning komt naar voren dat er vanuit de overheid steeds minder geld beschikbaar is en dat bepaalde activiteiten hierdoor zullen moeten stoppen of in ieder geval niet meer gefinancierd kunnen worden.

Verder hebben respondenten meestal specifieke redenen om aan te geven dat aan bepaalde ondersteuning of activiteiten van het Oranje Fonds meer aandacht zou moeten worden besteed. De volgende citaten illustreren dit:

- *Financiële ondersteuning: Bij heel veel mensen die iets willen organiseren voor de wijk of buurt is het oranjefonds nog onvoldoende bekend.*
- *NLdoet: ik denk dat hier nog meer mee te winnen is als het een nog meer ingeburgerd begrip/actie wordt*
- *Man 2.0: Mannenemancipatie is een langdurend proces. Wij zien nu de echte vruchten van alle investeringen. Dus het heeft tijd nodig gehad om te ontwikkelen. Nu willen we graag doorpakken.*
- *Financiële ondersteuning: Verbreden van de mogelijkheden van financiering van exploitatietekorten ten gevolge van overheidsbezuinigingen*
- *Kinderen maken Muziek: muziek levert op een laagdrempelige manier een uitstekende gelegenheid om te verbinden. het is een internationale taal waardoor verschillen wegvallen*
- *Zomerschool: Je moet zo vroeg mogelijk beginnen om kinderen steun te bieden bij hun (school)ontwikkeling, zodat zij NIET in dat verdomhoekje terechtkomen.*
- *Het belang van maatjes wordt steeds groter nav de veranderingen in de zorg. De geldkraan gaat dicht, ik denk deels terecht. Maar daarvoor moeten we dingen écht anders aan gaan pakken. Het inzetten op gelijkwaardigheid in contact mis ik soms nog wel eens. Daar mag van mij wel wat meer de focus op!*

Geconcludeerd kan worden dat zorgen ten aanzien van de continuïteit van projecten of organisaties een belangrijke reden vormen voor de wens dat aan bepaalde ondersteuning/activiteiten meer aandacht zou moeten worden besteed. Met name de financiering is daarbij een punt van zorg.

Voor de meeste respondenten is het erg moeilijk om aan te geven waar het Oranje fonds minder aandacht aan zou moeten besteden. Men heeft het overzicht niet over wat het Oranje Fonds doet en men is niet snel geneigd de ondersteuning die men zelf krijgt te ondergraven door te stellen dat hier wel wat minder aandacht aan zou kunnen worden besteed. 87% van de totale groep respondenten kan/wil de betreffende vraag niet beantwoorden. Voor zover men hier wel een idee bij heeft betreft dit de volgende activiteiten:

- Oranje Fonds Kroonappels: 3%
- Appeltjes van Oranje: 2%
- Burendag: 2%
- NLgeeft: 2%

Naast de bestaande activiteiten worden slechts in beperkte mate andere punten genoemd die het Oranje Fonds minder zou moeten doen.

Als redenen om minder aandacht aan bepaalde activiteiten te besteden worden genoemd:

- Weinig effectief, niet duurzaam (Burendag, NLgeeft, NLdoet)
- Mensen kunnen dit zelf ook makkelijk organiseren, geen taak Oranje Fonds (met name Burendag)
- Overbodig: andere fondsen/instellingen houden zich hier al mee bezig (betreft met name activiteiten in het kader van programma's zoals Kinderen maken Muziek, Kracht van sport, Groen Dichterbij)
- Ten aanzien van Kroonappels en Appeltjes van Oranje (die men vaak over een kam scheert!) wordt vaak vermeld dat competitie, leveren van prestaties of een wedstrijd niet zo passen bij de doelstellingen van het fonds of eigen organisatie. Voorts heeft men de indruk dat het hier gaat om slechts een kleine doelgroep die mee kan doen.
- Ten aanzien van NLgeeft komt nogal eens naar voren dat deze activiteit niet van de grond lijkt te komen en dat deze activiteit in het vaarwater kan zitten van activiteiten van lokale organisaties.

De volgende citaten zijn in relatie tot het boven gestelde kenmerkend:

- *NL Geeft is een nieuw programma, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de website van het Oranjefonds, maar waar de helft v/d inkomsten naar Oranjefonds gaat. Dat werkt niet stimulerend, laat maar zitten.*
- *De Kroonappels en Appeltjes van Oranje zie ik vooral als PR-middel van het Oranjefonds en de Koninklijke familie. Soms vind ik dat too much.*
- *NLdoet: is erg oppervlakkig vrijwilligerswerk. Is mooi voor PR, maar draagt nauwelijks bij aan structurele problemen.*
- *NLgeeft: ik vind het gek dat een fonds particulier geld ophaalt, dat ook naar organisaties direct kan. Dan krijg je een gekke concurrerende positie.*
- *Oranje Fonds Kroonappels: ik begrijp dat het uitgelezen kansen zijn om projecten voor het voetlicht te brengen, maar het zijn er maar zo weinig, en de anderen doen*

ook prachtig werk. De campagnes die je op touw moet zetten om gekozen te worden, stuiten me tegen de borst.

- Oranje Fonds Kroonappels Wij zijn zelf genomineerd voor een (gewoon) appeltje, dus ik spreek vanuit wat persoonlijke ervaring De waardering en erkenning die zou moeten spreken vanuit dit onderdeel wordt door bewoners en vrijwilligers niet echt beleefd. M.a.w. zijn het vooral instellingen die hiermee bezig zijn. Ik weet dat in het bijzonder vrijwilligersorganisaties aandacht krijgen, maar denk dat dit belonen van 'enkele' initiatieven een bijzaak voor Oranjefonds moet zijn*
- De kracht van Sport: er zijn al vele andere organisaties die zich inzetten voor (aangepast) sport en bewegen. Past minder goed bij Oranje Fonds.*
- Appeltjes van Oranje: omdat het elke keer dezelfde soort initiatieven zijn die winnen (iets met ouderen of minderheden)*
- Burendag: dit zijn kleine initiatieven die mensen zelf kunnen regelen*

5.1.7 Ideeën en suggesties voor (nieuwe) activiteiten en het Oranje Fonds in het algemeen

Ideeën en suggesties

De reacties op de vraag naar ideeën voor activiteiten die het Oranje Fonds nu niet ondersteunt maar dit wel zou moeten doen en de vraag naar nog andere suggesties voor nieuwe activiteiten van het Oranje Fonds worden onderstaand besproken. Hierbij kan worden aangetekend dat de vraag naar nog andere suggesties voor nieuwe activiteiten nauwelijks iets toevoegen aan de antwoorden op de eerstgenoemde vraag.

Meer dan de helft van de respondenten geeft aan dat het Oranje Fonds het 'goed doet', dat men (erg) tevreden is en dat men niet zou weten wat het Oranje Fonds verder nog zou moeten doen (deels omdat men ook niet weet wat het Oranje Fonds reeds doet). Veelal geeft men dan het advies "ga zo door!".

Voor zover men wel ideeën heeft betreffen deze vooral de volgende:

- Professionalisering of deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en organisaties, hulp bij de opbouw van organisaties en verduurzaming van projecten, coaching van projecten, intervisie, ondersteuning van de actieve burger, etc.
- In stand houden van voorzieningen in buurten/wijken/kernen, ook in de zin van bijdragen aan verbouwingen e.d. (vanuit de vrees dat bijvoorbeeld buurt-/dorpshuizen zullen gaan verdwijnen onder druk van de bezuinigingen bij gemeenten)
- Aandacht voor de transitie in de zorg, ondersteuning van mantelzorg (ook in de zin van na-/meedenken over wat dit betekent voor vrijwilligersorganisaties, buurten e.d.)
- Ontwikkelen/ondersteunen van nieuwe initiatieven met het oog op de 'participatiesamenleving'; bijdrage aan de ontwikkeling van methodieken
- Hulp bij het betrekken van het bedrijfsleven bij sociale projecten en mede in dit kader ook meer specifiek: ('kansloze') jongeren laten kennismaken met bedrijven en werk (→ jeugdwerkloosheid verminderen)
- Stimuleren van 'sociaal ondernemen' (investeren in het Groeiprogramma)
- Buurtprojecten ondersteunen in het kader van natuurbehoud, moestuinprojecten, gezamenlijk groenonderhoud
- Ondersteunen van voorzieningen voor specifieke groepen die (financieel-economisch en sociaal) buiten de boot vallen:

- Armoedebestrijding: ondersteunen van gezinnen in financiële moeilijkheden
- Allochtone jongeren
- Kinderen die niet op vakantie kunnen (kindervakanties)
- Gehandicapten, chronisch zieken, ouderen die bijna het huis niet meer uitkomen (uit isolement halen, dagjes uit voor hen organiseren, ontmoetingsplekken creëren)
- Sportfaciliteiten toegankelijk maken voor jongeren en ouderen (die het anders niet kunnen betalen/organiseren).

Conclusie: naast (directe) financiële ondersteuning blijkt ook vaak sprake van een behoefte aan deskundigen die vrijwilligers en organisaties kunnen bijstaan om competenties van vrijwilligers en professionaliteit van organisaties op een hoger plan te brengen.

Als het gaat om suggesties over de wijze waarop het Oranje Fonds projecten ondersteunt heeft men meestal weinig toe te voegen aan de al eerder gegeven antwoorden in het kader van de tevredenheid over de contacten en aanvraagprocedures. In de meeste gevallen zegt men hier ook “ga zo door!”. Voor zo ver men hier wel suggesties voor heeft benadrukt men vooral dat de aanvraagprocedures zo makkelijk mogelijk dienen te worden gemaakt: minder regels, minder verantwoording, meer vrijheid, minder bureaucratie. Voor enkelen zou de controle achteraf juist mogen worden aangescherpt; om misbruik te voorkomen. Verder zou een aantal respondenten persoonlijker contact op prijs stellen.

Algemene tips en suggesties voor het Oranje Fonds

Bij de afsluitende vraag naar tips en suggesties voor het Oranje Fonds hebben nog slechts weinig respondenten iets toe te voegen aan wat zij al eerder hebben gemeld. De meesten maken van de gelegenheid gebruik om het Oranje Fonds te complimenteren met zijn werk en te vermelden dat men blij is met het fonds. Men hoopt dat het Oranje Fonds zijn werk blijft doen op de manier zoals men dat van het Oranje Fonds kent. Het belangrijkste advies is dan ook: “Ga zo door”! Daarnaast maakt men relatief vaak de opmerking dat men de enquête (te) lang en uitgebreid vindt, waarbij men de indruk heeft dat er van herhaling van vragen sprake is.

Voor zover men nog wel iets toe te voegen heeft volgen onderstaand kenmerkende citaten:

- *Denk vanuit de praktijk / de (potentiële) vrijwilliger en minder vanaf de kantoortafel. Betrek lokale partners bij subsidietoekenningen om oneigenlijke concurrentie te voorkomen. Ga meer het land in!*
- *zou organisaties meer koppelen aan vaste medewerkers, als accountmanagers. Zodat er meer relatie is op te bouwen en er bij beoordelingen meer informatie is over de achtergrond etc.*
- *Volg de transities. leg je oor te luister bij bijv. de Wmo-en cliëntenraden. Werk meer (zichtbaar) samen met andere organisaties. Waarom bijvoorbeeld niet Burendag samen met Coalitie Erbij? Volgens mij moeten wij onze maatschappij meer inrichten dat mensen met een beperking zich er veilig voelen, voorbeeld dementie. Niet alleen geld voor onderzoek of medicijnen maar focus op een veilige maatschappij. Dit bijvoorbeeld samen met Alzheimer Nederland. CMO Flevoland is ook altijd bereid om samen te werken. Zorginnovatie, samen met ZONMW.*

- *Het zou prettig zijn als er meer rekening wordt gehouden met de seizoenscyclus van culturele/onderwijsinstellingen. Tussen de toekenning en gewenste start van een project zit vaak een zomervakantie, waardoor de planning bij aanvang van projecten vaak in de knel komt*
- *Het zou mooi zijn als ook de doelgroep met psychiatrische problematiek iets meer benoemd zou worden (bijvoorbeeld: de filmpjes van de maatjes mist iemand met psychische problemen). Dat zou kunnen helpen bij het doorbreken van de stigma's voor deze doelgroep.*
- *Wij zouden het zeer op prijs stellen om een gesprekspartner te zijn voor het Oranje Fonds op het gebied van Jeugd(zorg) en de participatie van jongeren in de maatschappij.*
- *Wat mij opvalt is dat er hier in Utrecht organisaties zijn, die aanvragen doen, maar zeer hoog betaalde bestuurders heeft. Zoals Careyn. Ik vindt dat dit soort bedrijven, want dat zijn het, uitgesloten zouden moeten worden van bijv. subsidies op burendag.*

5.2 Ex-aanvragers

5.2.1 Inleiding

Apart van de aanvragers, die (vrij) recent een aanvraag hebben ingediend bij het Oranje Fonds is ook een onderzoek gehouden bij aanvragers voor wie dit 3 jaar of langer geleden is. Op deze manier is nagegaan of er voor ex-aanvragers belangrijke redenen zijn om geen aanvraag meer in te dienen op basis van eventuele negatieve ervaringen met het Oranje Fonds.

Dit onderzoek is uitgevoerd met behulp van telefonische interviews bij n=111 ex-aanvragers (degenen die destijds zelf de aanvraag hebben ingediend en nog steeds werkzaam zijn bij de toenmalige organisatie of instelling).

Enkele kenmerken van de steekproef:

- N=62% is man; n=38% is vrouw
- Het gaat veelal om kleinere organisaties die alleen draaien op vrijwilligers: 69% van de organisaties heeft geen betaalde medewerkers in dienst en 10% 1 betaalde medewerker (bij een aantal organisaties wordt gemeld dat men voorheen wel of meer betaalde medewerkers in dienst had). 5% van de steekproef bestaat uit grote organisaties van 160 betaalde medewerkers of meer.
- Ongeveer de helft van de organisaties kent met zijn activiteiten meer dan 200 deelnemers.

5.2.2 Associaties en gevoelens bij het Oranje Fonds (spontaan)

Uit de gevoelens en associaties die men ten aanzien van het Oranje Fonds naar voren brengt blijkt geenszins sprake van negatieve ervaringen of beeldvorming. In tegendeel: de gevoelens zijn altijd positief geladen en verder associeert men het Oranje Fonds met zijn waarden en kernactiviteiten. Opmerkelijk is dat associaties met het Koninklijk Huis relatief beperkt naar voren komen. Onderstaand zijn de meest genoemde associaties en andere betekenissen weergegeven:

- Een goede organisatie, doen goed werk, goede ervaringen mee (17%)
- (betrokkenheid van) het Koninklijk huis (10%)
- Saamhorigheid bevorderen, mensen bij elkaar brengen, sociale cohesie (10%)
- Ondersteuning bieden (aan organisaties) (9%)

- Burendag (9%)
- (Sociaal) betrokken (7%)
- Een goed en warm gevoel (7%)
- Doen veel, breed aanbod (5%)

Verdere associaties die naar voren komen betreffen onder andere: activiteiten voor algemeen nut, meedenken, buurtwerk, plannen kunnen realiseren, timmeren goed aan de weg, betrouwbaar, nieuwe mogelijkheden.

Slechts een enkeling komt met een negatieve associatie: "te veel PR"

5.2.3 Redenen om geen aanvraag meer in te dienen

Voor een meerderheid van de respondenten (57%) is het niet (meer) nodig hebben van externe (financiële) ondersteuning een reden geweest om geen aanvraag meer te doen; men had het Oranje Fonds gewoon niet meer nodig.

Redenen om geen aanvraag meer in te dienen blijken niet of nauwelijks te zijn gerelateerd aan minder goede ervaringen met het Oranje Fonds. Slechts 2% van de respondenten geeft een minder goede ervaring als reden. Wel blijkt de tijdrovende of complexe aanvraagprocedure een reden te zijn om af te zien van een aanvraag (in 13%, resp. 11% van de gevallen) of vindt men de aanvraag bij andere fondsen makkelijker (4%). 20% heeft voldoende aan financiële middelen van andere fondsen, waardoor een aanvraag bij het Oranje Fonds niet (meer) nodig is.

Naast of aanvullend op deze redenen geeft men nog de volgende toelichting:

- Doelstellingen passen niet (meer) bij die van het Oranje Fonds (11%)
- Subsidie is nu anders geregeld (bijvoorbeeld via gemeenten) (6%)
- Nu geheel gefinancierd uit eigen middelen (5%)
- Activiteiten zijn gestopt, er was geen animo meer voor (8%)
- Eenmalige activiteit (4%)
- Gevoel geen kans te maken omdat eerdere aanvragen afgewezen waren (4%).

Overigens wil het feit dat men de afgelopen 3 jaar geen aanvraag meer heeft ingediend niet zeggen dat men geen contact meer heeft of zou opnemen met het Oranje Fonds. 15% heeft het afgelopen jaar nog wel contact gehad met het Oranje Fonds. Met name via e-mail (en niet via persoonlijk face-to-face contact). Ook bezoekt een aantal respondenten (46%) wel eens of soms zeer regelmatig de website van het Oranje Fonds; in een aantal gevallen (n=13) ter voorbereiding op een aanvraag. Kortom de ex-aanvragers zijn geen verloren groep voor het Oranje Fonds.

5.2.4 Waardering van het Oranje Fonds

In de mate van positieve waardering doen de ex-aanvragers vrijwel niet onder voor de aanvragers. Met een gemiddelde van een 8 en vrijwel geen onvoldoendes (2 keer een 5) is de waardering zonder meer positief. Alleen het percentage negens en tienens is wat minder dan bij de recente aanvragers.

De positieve waardering baseert men vooral op:

- De verkregen financiële mogelijkheden en het anders niet kunnen realiseren van projecten
 - De snelle, correcte en goede afhandeling
- Daarnaast noemt men in positieve zin:

- Meedenken en helpen
- Begrip voor afwijkingen, vertragingen e.d.
- Prettige samenwerking
- Oplossingsgericht
- Persoonlijke benadering
- Vernieuwing
- Laagdrempeligheid
- Het “goede werk” dat ze doen.

In een aantal gevallen wijst men ook op goede ervaringen uit de omgeving (“men praat altijd enthousiast over het Oranje Fonds”).

Voor zover men een minder hoog cijfer heeft gegeven zijn bovengenoemde aspecten nog steeds geldig. Slechts een enkeling baseert het lagere cijfer op de tijdrovende, lastige aanvraagprocedure.

Alhoewel men in de meeste gevallen al 3 jaar of langer geen contact heeft gehad met het Oranje Fonds is men vrijwel unaniem (zeer) tevreden over de contacten (destijds). Geen enkele respondent is ontevreden. Men wijst hier vooral op

- Snelle en vlotte afhandeling
- Hulp en begeleiding die men heeft gehad
- Helder, duidelijk, to the point
- De goede (persoonlijke) contacten
- Soepel en niet moeilijk (doen).

5.2.5 Wat kan (toch) beter?

De meeste respondenten weten geen verbeterpunten aan te geven. Voor zover dit wel gebeurt wijst men vooral op de aanvraagprocedure die zeker voor kleine bedragen simpeler zou mogen zijn en minder tijdrovend. Men wijst er op dat dit voor kleine organisaties (waar vaste, betaalde medewerkers zijn weggesaneerd) minder goed te doen is (“veel gedoe voor een kleine organisatie”).

Voorts komen incidenteel de volgende wensen voor:

- Geen verkwistend promotiemateriaal
- Komen kijken
- Vaste contactpersonen

5.2.6 Wanneer zou men weer een beroep doen op het Oranje Fonds?

Zoals eerder naar voren kwam zijn er behalve de aanvraagprocedure geen drempels om weer een aanvraag te doen bij het Oranje Fonds. Voor de betreffende respondenten, die moeite hebben met de aanvraag, zou het helpen als zij hier de menskracht voor hadden.

Uiteraard wordt vaak aangegeven dat men weer een beroep zou doen op het Oranje Fonds als er de financiële noodzaak voor zou bestaan, zoals “wanneer je het zelf niet meer kunt behappen” (men kijkt dus eerst of men zelf de middelen kan opbrengen of eventueel op een andere manier kan verkrijgen). Bij een nadere specificatie hiervan wordt relatief vaak gewezen op investeringen in gebouwen, inrichting of apparatuur. Voorts denkt men aan speciale of grotere projecten die men op zou kunnen zetten of meer specifiek: Burendag (enkelen gaan hier een concrete aanvraag voor doen). Er

lijkt echter wel eens een tekort aan vrijwilligers te zijn voor de opzet van nieuwe projecten.

Een enkeling zou het Oranje Fonds benaderen “voor de PR”.

5.2.7 Suggesties voor nieuwe activiteiten

Er komen slechts weinig ideeën naar voren voor (echt) nieuwe activiteiten. Men wijst vooral op dat het van belang is activiteiten te organiseren voor allerlei kansarme groepen (jongeren, ouderen, gehandicapten, allochtonen, etc.), zodat zij niet in een isolement geraken. Ook het kweken van onderling begrip wordt aangevoerd als belangrijk doel.

Voor het overige wenst men, evenals bij de aanvragers, dat het Oranje Fonds “gewoon doorgaat” met zijn activiteiten en de wijze waarop het fonds deze aanpakt.

5.3 Vrienden

5.3.1 Inleiding

Aan particuliere donateurs van het Oranje Fonds (Vrienden) is in het kader van dit evaluatieonderzoek een apart op deze doelgroep afgestemde vragenlijst voorgelegd. Deze vragenlijst is zowel online afgenomen bij Vrienden waarvan een email-adres beschikbaar is als telefonisch bij Vrienden zonder email-adres. Deze laatste groep respondenten heeft voor een groot deel een leeftijd van boven de 75 jaar. De respons bij beide groepen op de vragenlijst is goed te noemen. Bij het online-deel zijn n=563 respondenten betrokken en bij het telefonische deel n=111 respondenten. Vanwege de verschillen tussen beide onderzoeksonderdelen qua doelgroep en methodiek worden de resultaten van deze onderdelen separaat weergegeven. Er zijn niettemin ook sterke overeenkomsten.

Voor het onderzoek bij Vrienden is er voor gekozen om met een beknopte vragenlijst te werken. Deze keuze is mede gebaseerd op de ervaring bij het werven van Vrienden voor het kwalitatieve onderzoek: men bleek niet geneigd om veel moeite te doen voor deelname aan het onderzoek. Door een beknopte vragenlijst te hanteren hebben we de drempel voor deelname laag gehouden (zie de bijlagen voor de vragenlijsten).

5.3.2 Kenmerken van de steekproeven

In onderstaande tabel zijn enkele kenmerken van de steekproef weergegeven: geslacht, leeftijd en aantal jaren dat men Vriend is.

<i>Kenmerken steekproef</i>	<i>Online %</i>	<i>Telefonisch %</i>
Man	40,9	32,8
Vrouw	59,1	67,2
Totaal	100	100
Leeftijd		
18-35 jaar	6,8	5,3
36-45 jaar	11,9	5,3
46-55 jaar	25,4	7,2
56-65 jaar	28,4	14,5
66-75 jaar	21,1	25,2
75+	6,4	41,2
Totaal	100	100
Aantal jaar Vriend van het Oranje Fonds		
Minder dan 1 jaar	7,8	6,9
1-2 jaar	56,3	15,3
2-5 jaar	28,1	19,8
Langer dan 5 jaar	5,9	22,9
Weet niet meer hoe lang	--	16,0
Geen vriend (meer)	2	--
Totaal	100	100

De respondenten die bij het telefonische deel van het onderzoek zijn betrokken zijn vaker vrouw, gemiddeld veel ouder (met een groot aandeel 75+) en ook vaker al langer Vriend van het Oranje Fonds.

5.3.3 Doneer gedrag

Voor een groot deel van de Vrienden geldt dat het Oranje Fonds bepaald niet het enige fonds is waaraan men geld doneert. Vaak lijkt men een strategie te hanteren om geld over verschillende goede doelen te spreiden. De precieze redenen daarvan komen in dit onderzoek niet naar voren, maar lijken onder andere te maken te hebben met het meerdere doelen een deel gunnen van het budget dat men heeft, zodat meerdere partijen kunnen profiteren. Ook kan men moeilijk kiezen of is men gevoelig voor de overtuigingskracht van wervers (zie ook het kwalitatieve stuk van het onderzoek). Met name oudere mensen worden nogal eens overspoeld met verzoeken te doneren. Iets meer dan 10% doneert uitsluitend aan het Oranje Fonds, De overige respondenten geven aan een groot aantal doelen zoals blijkt uit het volgende overzicht.

Type 'goed doel'	Online groep		Telefonische groep	
	N=	%	N=	%
Goede doelen op het gebied van natuur en milieu (zoals Greenpeace, Natuurmonumenten en het Wereld Natuur Fonds)	268	54,6%	64	68,8%
Goede doelen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking (zoals Cordaid, Artsen zonder Grenzen en Plan)	239	48,7%	60	64,5%
Goede doelen op het gebied van welzijn in Nederland (zoals Zonnebloem, Jantje Beton)	175	35,6%	50	53,8%
Goede doelen op het gebied van gezondheidszorg (zoals KWF Kankerbestrijding, Cliniclowns en Hartstichting)	350	71,3%	85	91,4%
Goede doelen loterijen (zoals de Lotto, Postcode Loterij of Vriendenloterij)	236	48,1%	39	41,9%
Kerken/religieuze instellingen	211	43,0%	60	64,5%
Culturele instellingen	105	21,4%	24	25,8%
Plaatselijke organisaties die in de buurt of wijk werkzaam zijn	154	31,4%	43	46,2%
Anders, te weten:	56	11,4%	4	4,3%

Conclusie: duidelijk is dat het Oranje Fonds bij veel Vrienden in een 'set' zit waarin veel goede doelen voorkomen; met name goede doelen op het gebied van gezondheidszorg, natuur en milieu en ontwikkelingssamenwerking.

In het volgende overzicht wordt weergegeven in welke mate (voorgecodeerde) motivaties een rol spelen bij het doneergedrag in het algemeen. Wat opvalt is dat vrijwel alle motivaties door de (oudere) groep respondenten bij wie het onderzoek telefonisch is uitgevoerd in veel sterkere mate een rol spelen. Het feit dat men een persoonlijk gesprek heeft kan hierbij ook een rol spelen hebben. In het algemeen hebben we hier overigens ook te maken met een groep die relatief aan veel goede doelen geeft.

Qua verhouding is er echter wel een overeenkomst in de mate waarin de motivaties bij beide groepen van belang zijn.

Motivatie keuzes	Online groep	Telefonische groep
	%	%
Geeft mij een goed gevoel	29,1%	75,7%
Ik wil wat terugdoen voor de maatschappij	37,5%	73,8%
Ik kan het geld makkelijk missen	12,1%	35,0%
Ik kan er anderen een plezier mee doen	31,1%	80,6%
Vanwege het belastingvoordeel	3,6%	5,8%
Ik voel mij verantwoordelijk voor mijn medemens	44,8%	84,5%
Ik wil iets betekenen voor de maatschappij	38,7%	63,1%
Ik voel mij schuldig als ik niks doe	9,2%	35,9%
Omdat ik weet dat het helpt	30,9%	75,7%
Anders, te weten:	7,6%	23,3%

Conclusie: 'je verantwoordelijk voelen voor je medemens' is de motivering die het meest aanspreekt bij beide groepen. Iets betekenen voor de maatschappij of "iets terugdoen" voor de maatschappij zijn ook belangrijke motivaties.

Men heeft overigens wel meestal het gevoel dat men een offer brengt; relatief weinig respondenten geven aan het geld makkelijk te kunnen missen.

Om het belastingvoordeel zegt men het niet te doen.

5.3.4 De keuze voor het Oranje Fonds

In het volgende overzicht wordt weergegeven via welke weg Vrienden als donateur zijn geworden.

Overzicht wijze van werven

Hoe geworven	Online groep %	Telefonische groep %
Via telefonische werving	25,8 %	24,3 %
Via een wervingsactie aan de deur of op straat	20,4 %	19,4 %
Via de website	9,9 %	6,8 %
Via een folder, brochure	9,2 %	8,7 %
Aanbevolen door een collega	1,4 %	1,0 %
Aanbevolen door mensen in mijn omgeving zoals vrienden of familie	2,5 %	13,6 %
Via een vrijwilligersorganisatie	8,5 %	
Via andere organisaties	0,4 %	
Anders, te weten:	10,1 %	
Weet niet	11,7 %	26,2 %
Total	100,0 %	100,0 %

Conclusie: Telefonische werving en werving op straat/aan de deur zijn erg belangrijk geweest voor de aanwas van donateurs. Men wordt niet makkelijk een Vriend uit eigen beweging.

In het volgende overzicht wordt weergegeven wat de belangrijkste redenen zijn voor Vrienden om donateur te zijn bij het Oranje Fonds. Ook hier zien we dat degenen die de vragenlijst online hebben ingevuld veel minder redenen van toepassing achten op hun donateurschap dan degenen die telefonisch zijn bevraagd. Maar ook hier zijn de verhoudingen als het gaat om het relatieve belang van de redenen voor een belangrijk deel wel gelijk.

Redenen donateurschap Oranje Fonds	Online groep %	Telefonische groep %
De duidelijke doelstellingen	29,7 %	67,0 %
De goede naam van de organisatie	33,2 %	77,7 %
Transparant over de inkomsten en waar het geld naar toe gaat	13,1 %	56,3 %
Sociale betrokkenheid	58,3 %	88,3 %
Geeft steun aan kleinschalige projecten	46,0 %	79,6 %
Heeft doelstellingen die aansluiten bij mijn persoonlijke waarden	29,1 %	59,2 %
Zijn erg actief	12,6 %	57,3 %
Hebben een overtuigend verhaal	7,3 %	60,2 %
Ze werken effectief	10,7 %	43,7 %
Ze staan dicht bij de mensen	38,7 %	76,7 %
Het is een club waar je echt bij wil horen	5,0 %	35,9 %
Ze doen iets voor Nederland	36,8 %	84,5 %
De steun van het Koninklijk Paar	25,2 %	61,2 %
Anders, te weten:	6,2 %	3,9 %

Conclusie: sociale betrokkenheid en in iets mindere mate de steun aan kleinschalige projecten zijn de belangrijkste redenen voor donateurschap van het Oranje Fonds. Ook 'iets doen voor Nederland' en 'dicht bij de mensen staan' zijn belangrijke redenen.

5.3.5 Oordeel over het Oranje Fonds

In het algemeen beoordelen Vrienden het Oranje Fonds met een hoog rapportcijfer: gemiddeld een 7,8 (online) of 7,7 (telefonisch).

5.3.6 Oordeel over activiteiten van het Oranje Fonds

In het volgende overzicht wordt weergegeven hoe belangrijk men bepaalde activiteiten van het Oranje Fonds vindt.

Voor iedere activiteit geldt dat men dit in het algemeen gemiddeld meer dan redelijk vindt dat het Oranje Fonds zich hiermee bezig houdt. De belangrijkste activiteiten, beoordeeld als 'goed dat het Oranje Fonds zich hier mee bezig houdt' zijn:

- Zorgen dat iedereen mee doet in de samenleving
- Inzet voor mensen met een beperking zodat zij mee kunnen doen in de samenleving
- Projecten waarbij mensen een maatje of mentor krijgen en zo minder eenzaam zijn of meer kansen krijgen
- Verbeteren van de kansen van kansarme jongeren.

